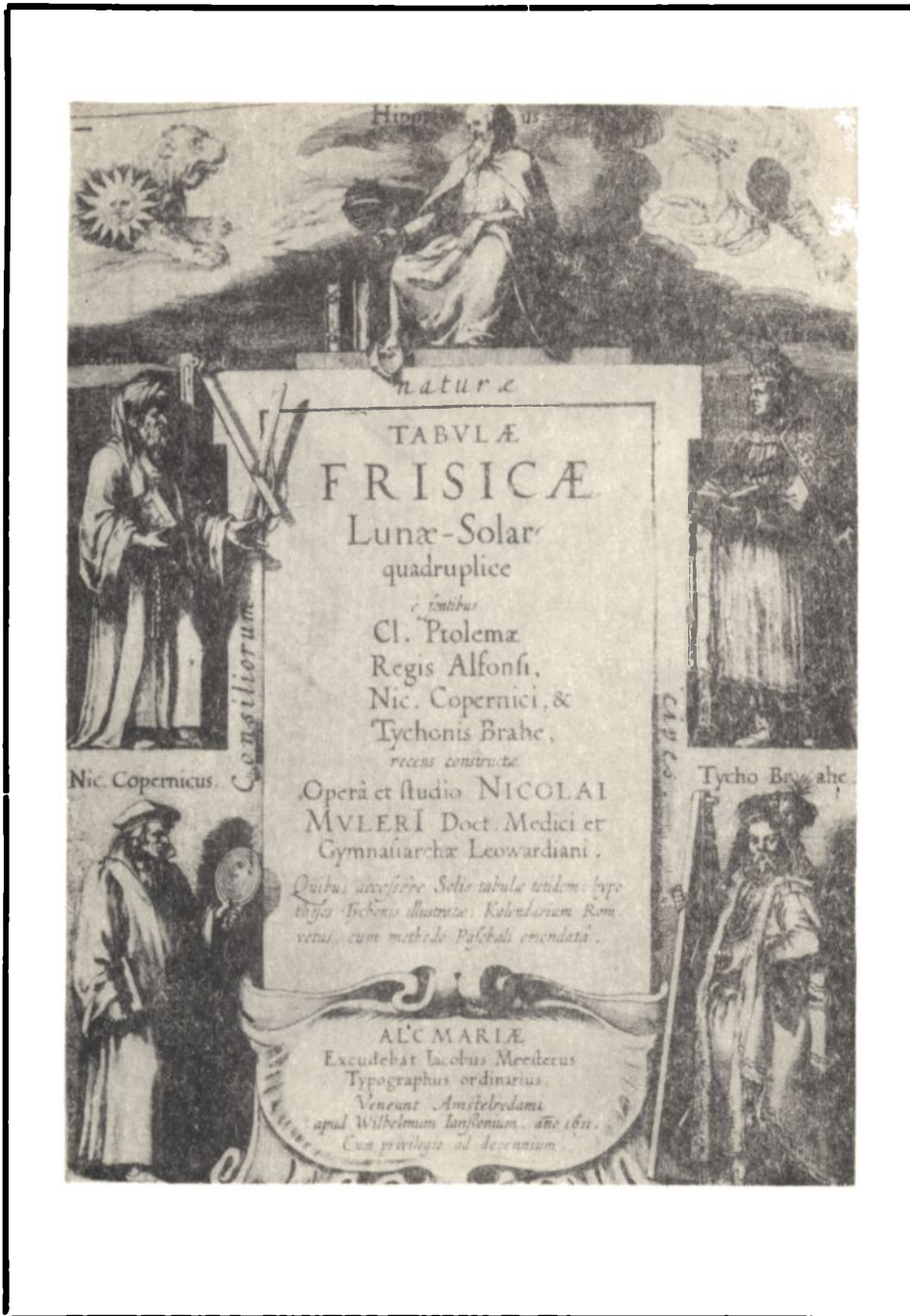

BIULETYN

Do użyciu służbowego

Egz. nr.....

BIBLIOTEKA GŁÓWNA UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

W LUBLINIE

ROK XXII

NR 3/4 1974

B I U L E T Y N

Do użytku służbowego

Egz. nr .....

L U B L I N 1975

S p i s   t r e ś c i

	Str.
Problemy unifikacji przepisów katalogowania we Francji /Jadwiga Olczak/	3
Z kontaktów zagranicznych Biblioteki Głównej UMCS /Maria Jasienowicz/	9
O bibliotekach radzieckich. Sprawozdanie z podróży /Wiesława Fajks/	19
Z pracy oddziałów Biblioteki Głównej UMCS	
Oddział Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów /Maria Jasienowicz/	22
Oddział Magazynów i Konserwacji Zbiorów /Witold Jóźkowiak/	26
Oddział Informacji Naukowej /Teresa Gaworczyk/	30
Oddział Zbiorów Specjalnych /Barbara Flanczewska/	31
Kronika Biblioteki UMCS /Teresa Batorska/	39
Zofia Tabin /Maria Jasienowicz/	53
Encyklopedie. Słowniki. Bibliografie. Biografie. Wykaz nowych nabytków.	55

Redakcja: Teresa Gaworczyk

PROBLEMY UNIFIKACJI PRZEPISÓW KATALOGOWANIA WE FRANCJI

Opracowano na podstawie artykułu - SUZANNE HONORÉ:
Le catalogage en France. - International Cataloging
1973 vol. 2 nr 3 s. 3 - 5

W sierpniu 1973 roku, w Grenoble odbyło się kolejne, doroczne spotkanie Rady Naczelnej IFLA; z tej to okazji czasopismo International Cataloging zamieściło artykuł o problemach katalogowania we Francji. Autorką artykułu jest Suzanne Honoré, kustosz Bibliothèque Nationale w Paryżu, znana z uczestnictwa w pracach nad ujednoczeniem zasad katalogowania i bibliografowania na terenie międzynarodowym. Była: delegatem ABF na ICCP 1961; uczestnikiem IMCE 1969; członkiem ISBD/M Working Group i członkiem Revision Meeting. Wchodzi w skład Stałego Komitetu Doradczego Komisji d.s. Katalogowania IFLA.

Udział bibliotekarzy francuskich w pracach nad ujednoczeniem zasad katalogowania na terenie międzynarodowym datuje się od dnia 20 lutego 1911 roku, kiedy to stowarzyszenie bibliotekarzy francuskich /ABF/ powołało komisję która miała na celu przeanalizowanie przepisów i metod katalogowania stosowanych w bibliotekach francuskich. Była to odpowiedź na apel Międzynarodowego Kongresu Bibliotekarzy /Bruksela 1910/, na którym postanowiono zjednoczyć wysiłki wszystkich stowarzyszeń bibliotekarskich w celu opracowania nowego, ujednoczonego i uniwersalnego kodeksu katalogu alfabetycznego. Pierwszym etapem pracy komisji musiało być uporządkowanie spraw katalogowania we własnym kraju.

Już w roku 1913 ukazała się pierwsza publikacja komisji omawiająca przepisy katalogowania w bibliotekach Paryża.^{1/} Następny krok naprzód-to konkretne propozycje ABF zmierzające do ujednoczenia zasad katalogowania w bibliotekach francuskich.^{2/}

W tym okresie biblioteki francuskie łączyła jedna więź - Association des Bibliothécaires Français. Administracyjnie podlegały one różnym władzom, co niezmiernie utrudniało wprowadzenie jakichkolwiek jednolitych przepisów. Toteż instrukcje pochodzące z tych lat dotyczyły głównie spraw katalogowania w obrębie jednej biblioteki.

Do najwartościowszych prac zaliczyć można publikacje bibliotek uniwersyteckich^{3/} i Biblioteki Narodowej.^{4/} Nieco później francuskie stowarzyszenie normalizacyjne AFNOR podjęło prace nad pełną instrukcją katalogowania i ogłosiło jej wyniki w formie słownika.^{5/}

Powstanie Naczelnej Dyrekcji Bibliotek w 1945 roku, skierowało sprawy katalogowania na właściwe tory - biblioteki znalazły się pod wspólnym kierownictwem, centralnie finansowane, mogły wreszcie podejmować poważniejsze wspólne prace jak np. „Catalogue collectif des ouvrages étrangers” /1952/, który nie mógłby zostać zrealizowany, gdyby nie wypracowano zunifikowanych zasad opisu.

Zdając sobie sprawę z trudności związanych z opracowaniem pełnej instrukcji katalogowania, Dyrekcja dążyła do sukcesywnego rozpracowania poszczególnych zagadnień. Z jej to inicjatywy powstała w łonie AFNOR komisja d.s. katalogowania w której uczestniczyli również wykwalifikowani bibliotekarze; w wyniku prac tej komisji powstały normy do dziś obowiązujące.^{6/} Niektóre z nich podlegają obecnie przepracowaniu - są to normy dotyczące opisu wydawnictw zwartych /NF Z 44-050/ i opisu wydawnictw ciągłych /NF Z 44-063/, dostosowywane do wymagań ISBD/M i ISBD/S.

Opracowanie przepisów dla specjalnych typów wydawnictw-to zasługa Bibliothèque Nationale. Niektóre z tych przepisów wykorzystuje „Bibliographie de la France” - np. dotyczące opracowania zbiorów kartograficznych^{7/} w „Suplement E”, zbiorów muzycznych w „Suplement C” Departament zbiorów muzycznych Bibliothèque Nationale odegrał poważną rolę w opracowaniu międzynarodowych przepisów katalogowania muzykaliów przygotowywanych przez AIBM.^{8/} Departament rycin opracował przepisy w zakresie swojej specjalności do wspomnianego wyżej kodeksu - słownika, wydanego przez AFNOR w 1945 r.

Doświadczenia w zakresie opracowania plakatów i afiszy opublikowała biblioteka Archives Departementales w Chalons-sur-Marne.^{9/}

Nie opracowano jeszcze przepisów katalogowania dokumentów słuchowych i słuchowo - oglądowych. Filmy, przeźrocza, videokasety itp. , jako zupełnie nowy typ dokumentu w bibliotece, nie były jeszcze przedmiotem norm ani reguł. Nad instrukcją katalogowania płyt pracuje komisja AFNOR.

W Bibliothèque Nationale opracowuje się również szczegółowe zagadnienia katalogowania specjalnego rodzaju dokumentów jak np. dokumenty historyczne,^{10/} różne wydania biblii^{11/} itp.

Problemy opracowania wydawnictw ciągłych-to domena ośrodka dokumentacji przy narodowym centrum badań naukowych /CNRS/. Pracownicy tego ośrodka wspólnie z ekipą redagującą „Bulletin Signalétique” wnieśli poważny wkład pracy w projekt opisu artykułu /„Reference Manual” / przygotowywany aktualnie przez UNISIST/ICSU-AB.

Przy omawianiu francuskich przepisów katalogowania nie można pominąć publikacji École Nationale Supérieure des Bibliothèques,^{12/} - jest wśród nich kilka bardzo dobrych podręczników do nauki katalogowania.

Obok prac nad tradycyjnymi metodami, prowadzi się badania nad automatyzacją procesów katalogowania i bibliografowania. Pierwszym większym osiągnięciem była automatyzacja procesu wydawniczego 4-go wydania IPPEC /„Inventaire permanent des périodiques étrangers en cours” /. Opracowanie programu wymagało rozwiązania trudnych problemów wprowadzenia do maszyny tekstów obcojęzycznych i uszeregowania ich alfabetycznie.^{13/} Obecnie przygotowuje się suplementy, a nowa edycja otrzyma dodatkowo indeks wydawców.

Automatyzacja wkroczyła już również w dziedzinę opracowania zbiorów bibliotecznych. Zaczęło się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Grenoble. Pracownik tej Biblioteki, Marc Chouveinc opracował system automatyzacji w oparciu o format MARC, stosowany w Library of Congress, system ten nazwał MONOCLE.^{14/} Format MONOCLE jest przystosowywany do potrzeb „Bibliographie de la France”, która jest w przededniu całkowitego zautomatyzowania procesów wydawniczych. Program automatyzacji dla „Bibliographie de la France” przygotowuje się w Bibliothèque Nationale, całkowita automatyzacja produkcji „Partie officielle” wprowadzona zostanie w życie już od 1.I.1975 roku. Warto też zauważyć, że w roku 1973 opracowano „format francophone”, który pozwoli na otrzymanie bibliografii wszystkich wydawnictw w języku francuskim. Program ten jest opracowany dla celów ISEN / międzynarodowy znormalizowany numer książki /, i jest wynikiem porozumienia wydawców i bibliotek narodowych Francji, Belgii i Szwajcarii.

Biblioteki w Marseille-Luminy, Nice i Lion realizują również programy automatyzacji procesów opracowania zbiorów.

Zautomatyzowany również jest proces opracowywania spisu książek dawnych znajdujących się w bibliotekach francuskich.^{15/}

Koordinacją wszelkich poczynań w zakresie automatyzacji prac bibliotecznych zarówno procesów katalogowania jak i udostępniania, zajmuje się biuro do spraw automatyzacji przy Bibliothèque Nationale. ^{16/}

Automatyzacja katalogowania zbiorów wiąże się również ze sprawą katalogowania centralnego. Komisja d/s katalogowania centralnego, mając na uwadze procesy automatyzacji bibliografii narodowej zajęła się już sprawą ustalenia / drogą ankietyzacji/ warunków dystrybucji opisów wydawnictw francuskich na fiszkach, lub taśmach magnetycznych, jak też wykorzystania we Francji opisów bibliograficznych sporządzonych przez bibliografie narodowe innych krajów.

Bibliotekarze francuscy zdają sobie sprawę z tego że rola narodowych ośrodków bibliograficznych będzie wkrótce polegała na umiejętnym uczestniczeniu w światowym systemie informacji bibliograficznej. Pamiętając o tym przygotowuje się programy automatyzacji - poszczególne etapy tego procesu wymagają ścisłych studiów, mądrego planowania i przekonania władz publicznych o konieczności finansowania tego kosztownego, ale opłacalnego zamierzenia.

Przypisy

- 1/ ASSOCIATION DES BIBLIOTHÉCAIRES FRANCAIS. - Règles et usages observés dans les principales bibliothèques de Paris pour la rédaction et le classement des catalogues d'auteurs et d'anonymes /1912/. Réd. Ch. Mortet.-Paris: Champion, 1913.- 56 p. Extr. de la Revue des Bibliothèques , nr 4-5, 1913.
- 2/ ASSOCIATION DES BIBLIOTHÉCAIRES FRANCAIS.- Règles générales proposées pour la rédaction des catalogues en vue de leur unification.- Paris: Champion, 1929.- 32 p.
- 3/ FEDOROV Vladimir, DELSAUX Jenny.- Règles pour la rédaction d'un catalogue collectif de periodiques / par Vladimir Fedorov. Instructions établies pour le catalogue alphabétique

- de matières de la Bibliothèque de la Sorbonne / par Jenny Delsaux.- Paris: Hermann, 1939.- 64 p.- /Actualités scientifiques et industrielles, no 810/.
- 4/ BIBLIOTHÈQUE NATIONALE. Paris.- Usages suivis dans la rédaction du Catalogue général des livres imprimés / recueillis et coordonnés par E.G. Ledos.- Nouv. éd. entièrement refondue par Armand Rastoul.- Paris: Bibliothèque Nationale, 1940.- IV, 71 p.
- 5/ FRANCE. Bibliothèques /Direction/.- Code catalogage des imprimés communs. Dictionnaire des cas.- Paris: Association française de normalisation, 1945.- VI, 125 p.
- 6/ NF Z 44-050.- Catalogues alphabétiques d'auteurs et d'anonymes. Rédaction de la notice catalographique.- Janvier 1957.- 32 p. ;
NF Z 44-060.- Catalogues alphabétiques d'auteurs et d'anonymes. Choix des vedettes. Collectivités-auteurs.- Octobre 1955.- 18 p.
NF Z 44-061.- Catalogues alphabétiques d'auteurs et d'anonymes. Choix des vedettes. Aout 1963.- 23 p.
NF Z 44-062.- Classement des noms propres étrangers comportant des particules ou d'autres éléments accessoires. Répertoire de quelques usages nationaux. /Feuilleton documentaire./ - Juillet 1963.- 4 p.
NF Z 44-063.- Catalogage des publications en série. Rédaction de la notice catalographique.- Septembre 1971.- 20 p.
NF Z 44-070.- Catalogue alphabétique de matières.- Avril 1957.- 14 p.
- 7/ BIBLIOTHÈQUE NATIONALE. Paris.- Règles adoptées pour la rédaction des collections du département des Cartes et plans.- Paris 1962.- 80 f.
- 8/ Code international de catalogage de la musique, publié par l'Association internationale des bibliothèques musicales; 3 vol. 1957, 1961, 1971. /wol. dotyczące katalogowania rękopisów i płyt, w druku /
MANUEL du discothécaire.- Paris: Discothèque de France, 1971.- 111 p.
Le CATALOGAGE des documents ethno-musicologiques sonores

/disques et bandes/ de l'Institut de musicologie de Paris.
/aut.:/ J. Chailley, I. Adler, Y. Fedoroff, S. Wallon. in:
Fontes artis musicae, Heft 2, 1962, p. 76 - 78.

- 9/ GANDILHON Réne.- Classement, catalogage et conservation des
affiches.- Chalons-sur-Marne : Archives de la Marne, 1953.
- 12 p.
- 10/ Le CATALOGAGE des factums, procès et recueils de l'histoire
de France a la Bibliothèque Nationale, in: Bull. Bibl. France,
16e année no 4 1971, p. 207 - 217.
- 11/ RODINSON Maxime, PIERROT Roger.- Note sur le catalogage de
la Bible.- Paris : Bibliothèque Nationale, 1956.- 18 f.
- 12/ FRANCE. Bibliothèques et lecture publique /Direction/.- Bi-
bliothèques. Traitement, catalogage, conservation des livres
et des documents.- 2 éd. rev.- Paris : École nationale su-
perieure des bibliothèques, 1971.- 198 p.
- GITEAU Cécile.- Manuel de catalogage: Auteurs-titres.- Paris:
École nationale superieure des bibliothèques, 1971.- 2 vol. 246 p.
- PIERROT Roger, PELLETIER Monique.- Catalogue auteurs, collec-
tivités - auteurs, anonymes : redaction des notices, modeles
commentés.- Paris: École nationale superieure des bibliothè-
ques, 1967.- IV-50 f.
- 13/ BOSSUAT Marie-Louise, BERNARD Annick.- Une exemple d'emploi
d'ordinateurs electroniques pour l'impression et la gestion
des catalogues de periodiques. La 4-e édition de l'Inventaire
permanent des périodiques étrangers en cours, in: Bull. Bibl.
France, 14e année, no 6 1969, p. 243 - 256.
- 14/ CHAUVEINC Marc.- MONOCLE II : projet de mise en ordinateur
d'une notice catalographique de livre.- 2e éd. - Grenoble :
Bibliothèque interuniversitaire, 1972.- VI, 198 p.
- 15/ RECENSEMENT des livres anciens des bibliothèques françaises :
RCP 207 / dirigée par A. Dupront.- Paris : CNRS, 1969-1970.-
2 fasc.
- 16/ MOTAIS de NARBONNE Anne-Marie.- Le Bureau pour l'automatisation
des bibliothèques : bilan pour 1971-1972, in : Bull. Bibl.
France, 18e année no 2, 1973 p. 45 - 55.

Z KONTAKTÓW ZAGRANICZNYCH BIBLIOTEKI GŁ. UMCS

3. Biblioteka Naukowa im.Gorkiego Państwowego Uniwersytetu im.M.Łomonosowa w Moskwie, Prospekt Marksa 20, Leninowskie Wzgórza - wieżowiec./Naučnaja biblioteka im. Gor'kogo gosudarstvennogo universiteta im.M.Lomonosova.Moskva K 9, Prospekt Marksa 20, Leninskie Gory - vysokie zdanie /.

Uniwersytet M.Curie-Skłodowskiej już w pierwszych latach swego istnienia nawiązał kontakt wymienny z bibliotekami radzieckimi. Jedną z pierwszych bibliotek, która zaczęła przysyłać nam wydawnictwa, była największa biblioteka uniwersytecka ZSRR im. Gorkiego w Moskwie. Wymiana ta, zapoczątkowana w r.1947, prowadzona jest dotąd. Nasz uniwersytet wysyła swoje wydawnictwo „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska” Sec.A-Matematyka, AA-Fizyka i chemia, B-Geografia, geologia, mineralogia i petrografia, C-Biologia, F-Nauki humanistyczne, G-Prawo, H-Ekonomia, a w zamian za to otrzymuje „Vestnik Moskovskogo universiteta” Ser. I-Matematika, mechanika, II-Chimia, III-Fizika, astronomia, IV-Geografija, geologija, VI-Biologija, počvovedenie, VII-Ekonomika, VIII-Filologija, IX-Istorija, XI-Žurnalistika, XII-Pravo, Teorija naučnogo kommunizma oraz Vostokovedenie, nadto czasopismo „Russkij jazyk za rubežom” i wydawnictwa zwarte uniwersytetu. Poszczególne serie nadsyłanych czasopism rozprawdane są odpowiednio do zakładów naukowych UMCS. Część wydawnictw Uniwersytetu im.Łomonosowa trafia do Biblioteki Głównej UMCS, która ze swej strony nawiązała również kontakt wymienny z Biblioteką im.Gorkiego. Wśród nadesłanych wydawnictw znalazły się dwie niewielkie książeczki dotyczące dziejów biblioteki uniwersyteckiej:

1. Pencko N.A.: Istorija Biblioteki Moskovskogo universiteta 1755-1967. /Cz./ 1. Biblioteka Moskovskogo universiteta s osnovanija do 1812 goda. Moskva:Izd.Moskovskogo universiteta 1969 s. 162, 2 nlb.
2. Naučnaja Biblioteka imeni A.M.Gor'kogo Moskovskogo universiteta. 2 izd. dop. Moskva:Izd.Moskovskogo universiteta 1972 s.34, ilustr.

Zaznajomienie się z ich treścią jak również wizyta w Moskwie

przyczyniły się do napisania tego artykułu.

Uniwersytet im. Łomonosowa w Moskwie został założony w 1755r. Inicjatorem jego powstania był genialny uczyony, przyrodnik, filolog i poeta Michał Wasylewicz Łomonosow. Opracował on projekt organizacji uniwersytetu, który przewidywał 3 wydziały: filozoficzny, prawny i medyczny. Brak wydziału teologicznego zapewniał świeckość nauki - było to, jak na owe czasy, bardzo postępowe.

Jednocześnie z uniwersytetem powstała biblioteka główna; miała ona również od początku świecki charakter, była dostępna dla wszystkich kochających naukę i bezpłatna. Mieściła się w gmachu uniwersytetu na Placu Czerwonym na II piętrze wraz z gabinetem mineralogicznym i fizycznym.

Rozwój biblioteki w drugiej połowie XVIII w. odbywał się dzięki zaopatrywaniu w literaturę zagraniczną. Z początku na Moskiewskim Uniwersytecie pracowali profesorowie sprowadzani głównie z Niemiec, Francji, Włoch. Bazowali oni na książkach zagranicznych, których domagano się dla nauki i dydaktyki. Opiekujący się biblioteką profesorowie wypisywali książki „za morza”, a sprowadzaniem ich zajmował się specjalnie do tego zaangażowany kupiec uniwersytecki. Nie zawsze jednak dobrze wiązywał się on ze swoich obowiązków i częste były skargi, że biblioteka nie posiada najnowszych dzieł zagranicznych.

Równocześnie z biblioteką powstała na uniwersytecie drukarnia, która przyczyniła się w znacznym stopniu do zaopatrywania biblioteki w literaturę rosyjską. Miała ona szeroki profil wydawniczy, wydawała mianowicie nie tylko prace profesorów, ale literaturę wszelkiego rodzaju, rosyjską i tłumaczenia, poezję i prozę, utwory klasyków, czasopisma m.i. „Wiadomości Moskiewskie”, almanachy i kalendarze. Biblioteka uniwersytecka otrzymywała bezpłatnie 1 egzemplarz obowiązkowy wszystkich wydań drukarni. Rozkwit drukarni przypada na lata 1779-1789 za czasów kierownictwa wybitnego dziennikarza i publicysty Nowikowa. W tym czasie z drukarni napłynęło do biblioteki ok. 5 tysięcy dzieł. Niestety, działalność Nowikowa jako zbyt postępową, nie podobała się Katarzynie II. Sam Nowikow został aresztowany za druk ksiąg niedozwolonych, a drukarnia zamknięta.

Ważnym źródłem przyływu książek do biblioteki były wymiana i dary. Od początku swego istnienia Uniwersytet utrzymywał kontakt z Akademią Nauk, założoną w 1725 r. w Petersburgu. Jej profesorowie dostarczali pierwszych spisów potrzebnych dla uniwersytetu książek. Nowopowstała biblioteka uniwersytecka wysyłała do Petersburga książki wydawane w moskiewskiej drukarni, a w zamian otrzymywała wydawnictwa Akademii.

Z ciekawszych darów biblioteka uniwersytecka otrzymała pod koniec XVIII w. spuściznę po likwidującej się drukarni w Moskwie, były tam książki drukowane za czasów Piotra I między innymi „Księga Marsowa”. W 1803 r. przybył do biblioteki piękny zbiór książek, ofiarowany przez P.G. Demidowa z dziedziny historii naturalnej. Pozwoliło to stworzyć w bibliotece osobne muzeum Demidowa, którego katalog obejmował 3 tysiące pozycji.

Początek XIX w. przyniósł korzystne zmiany dla biblioteki. Ministerstwo, któremu podlegał teraz uniwersytet, starało się pomóc bibliotece, przyznano jej stały budżet. Zadania jednak biblioteki rosły, na uniwersytecie powstał nowy wydział nauk moralnych i politycznych, przybywały katedry, których potrzeby biblioteka winna była zaspakajać.

W tym czasie przybyli do Moskwy z Getyngi dwaj profesorowie Bule i Reiss, którzy zainteresowali się bliżej biblioteką i opracowali projekt jej reorganizacji. Wszystkie książki miały być ułożone działowo w/g dziedzin wiedzy, osobno projektowano wydzielić encyklopedie i dzieła ogólne, których nie wypożycza się do domu. Z ogólnego księgozbioru wydzielono też dublety i książki bez wartości. Zwrócono uwagę na opracowanie katalogów alfabetycznego i systematycznego, uznano za konieczne stemplowanie książek, założenie rejestru wypożyczeń i dokonanie skontrum. Reformy te nie zostały całkowicie wprowadzone w życie. Nadszedł rok 1812 i najazd Napoleona. Słynny pożar Moskwy zniszczył gmach uniwersytetu i razem z nim spłonęła biblioteka, licząca wówczas ok. 20 tysięcy tomów. Zdołano uratować tylko 6 skrzyń z rzadkimi książkami, między innymi ocalały sprawozdania z zebrań konferencji uniwersytetu, które stanowią podstawowe źródło do poznania historii uniwersytetu. Sprawozdania te wydano drukiem dopiero w latach 1960-63.

Po zakończeniu wojny 1812 r. szybko rozpoczęto odbudowę uniwersytetu i biblioteki. Już w 1818 r. wybudowano nowy gmach przy Placu Maneżu i tam znalazła też pomieszczenie biblioteka. Osobny budynek dla biblioteki, na wzór gmachu bibliotecznego w Halle, wybudowano dopiero na przełomie XIX i XX w. na Prospekcie Marksa 20; do dziś mieści się w nim podstawowa część biblioteki.

Wiek XIX to okres szybkiego rozwoju biblioteki. Zbiory pomnażały się przede wszystkim dzięki darom. Instytucje naukowe, towarzystwa, profesorowie i wychowankowie uniwersytetu oraz przemysłowcy i inteligencja rosyjska szły z pomocą bibliotece. Z większych i ciekawszych księgozbiorów wymienić można bibliotekę I.I. Suwałowa, pierwszego kuratora uniwersytetu, ciekawy to i typowy księgozbiór wykształconego obywatela XVIIIw., przedstawiciela Oświecenia. Następnie trafiły do biblioteki zbiory Turgieniewych, świątłych masonów, księgozbiór Murawiewych, ofiarowany przez rodzinę dekabrysty Nikity Murawiewa, biblioteka generała A.K.Ermołowa, działacza i polityka, sławnego zwycięzcy spod Borodino, księgozbiór rodziny Dmitriewych, zbierany w ciągu 200 lat przez kilka pokoleń. Licznie również trafiały do biblioteki księgozbiory profesorów Moskiewskiego Uniwersytetu: F.I. Buslajewa, filologa i językoznawcy, S.I. Sołowiewa, znanego historyka, T.N. Granowskiego, znanego mówcy, o którym Hercen pisał, że „katedra jego wyrosła w trybunę protestu”, M.M. Kowalewskiego, redaktora znanego czasopisma „Vestnik Evropy” i innych.

W XIX w. nie tylko rósł księgozbiór biblioteki, ale ulepszała się jego organizacja. Duże zasługi położył tu prof. Reiss, autor pierwszej instrukcji katalogowej i schematu bibliograficzno-bibliotecznego dla układu książek. W połowie XIX w. zaczynają się też pojawiać na uniwersytecie biblioteki na wydziałach. W latach 60-tych XIX w. następuje rozkwit myśli rewolucyjno-demokratycznej, której ogniskiem jest uniwersytet. Z biblioteki korzystają wówczas rewolucyjni demokraci jak Bieliński, Hercen, Ogariew. Zbiory biblioteki przyciągają uczonych, pisarzy jak Gribojedow, Lermontow, Czechow. Biblioteka uważana jest za najlepszą bibliotekę Moskwy. Wprawdzie od 1863 r. została już

otwarta biblioteka Rumiancewa, którą uważa się za początek biblioteki narodowej Lenina, jednak biblioteka uniwersytecka w tym czasie miała o wiele bogatszy księgozbiór, dużo literatury zagranicznej w porównaniu z innymi bibliotekami.

Mimo ożywienia kulturalnego przed Rewolucją Październikową ani uniwersytet ani biblioteka nie osiągnęły należytego poziomu. Księgozbiór biblioteki w 1913 r. liczył pół miliona tomów.

Rewolucja Październikowa otworzyła nowy okres w życiu biblioteki. Hasło „nauka dla wszystkich”, demokratyzacja szkoły – wszystko to otworzyło przed biblioteką nowe perspektywy. Władza radziecka mimo wojny i trudności ekonomicznych zrobiła wszystko dla zachowania i rozwoju biblioteki. Już w 1919 r. zwołano zjazd bibliotek akademickich, na którym dyrektor biblioteki uniwersyteckiej A.I. Kaliszewski wystąpił z referatem o organizacji bibliotek wyższych uczelni. Reforma bibliotek ściśle związana była z reformą oświaty i szkolnictwa. Zjazd ustalił „zasady korzystania z bibliotek akademickich”. Biblioteka uniwersytecka otrzymała od 1920 r. egzemplarz obowiązkowy wszystkich wydań wychodzących w Rosyjskiej Republice, a dopiero znacznie później w 1945 r. wszystkich wydań wychodzących w ZSRR.

W bibliotece dokonano reorganizacji. Rozpoczęto przede wszystkim wszelkie prace nad katalogami, wprowadzono nowy schemat klasyfikacyjny, przepracowano katalog alfabetyczny w/g nowej pisowni, zaczęto wprowadzać międzynarodowy format kart katalogowych; w czytelni wprowadzono katalog słownikowy. Nowa struktura biblioteki obejmowała teraz wszystkie biblioteki zakładowe z biblioteką fundamentalną na Prospeckie Marksa na czele. Sieć bibliotek zakładowych została rozbudowana, powstały biblioteki pomocy dydaktycznych przeznaczone przede wszystkim dla studentów, filie w domach akademickich.

W listopadzie 1932 r. dla uczczenia 40-lecia działalności literacko-społecznej A.M. Gorkiego bibliotece Moskiewskiego Uniwersytetu nadano imię A.M. Gorkiego. W 1933 r. specjalnym zarządzeniem biblioteka otrzymała samodzielny tytuł zrównujący ją z instytutem naukowo-badawczym. Znacznie wówczas polepszyło się materialne i prawne położenie biblioteki, rozpoczęto prowadzić prace naukowe, założono oddział informacyjno-bibliograficzny.

W chwili wybuchu II wojny światowej księgozbiór biblioteki liczył milion tomów.

Trudne były lata wojenne dla biblioteki i jej personelu. W 1941 r. najcenniejsze zbiory: węgopisy, starodruki, pierwsze wydania razem z muzealnymi zabytkami Moskwy, w liczbie ok. 5 tysięcy, zostały odesłane do miasteczka Kustanaj w Republice Kazachskiej, gdzie były ukryte do końca wojny. Najważniejsza literatura potrzebna dla profesorów i studentów była ewakuowana w 1941 r. wraz z uniwersytetem najpierw do Aszchabad w Turkmenii w środkowej Azji, następnie do Świerdłowska pod Uralem. Pozostałe w Moskwie zbiory były zabezpieczone w piwnicach gmachu na Prospekcie Marksa. Niestety, na skutek bombardowań zarówno gmach uniwersytetu jak i biblioteki został uszkodzony. Cały czas w okresie trwania wojny pracownicy biblioteki pełnili bohaterską służbę w bombardowanych budynkach, za co po wojnie zostali odznaczeni medalem „Za obronę Moskwy”. Nie ustawały też w bibliotece prace bibliograficzne i naukowe na tematy związane z wojną. Już w maju 1943 r. uniwersytet został reewakuowany do Moskwy, wrócił też księgozbiór dydaktyczny biblioteki. W lipcu 1944 r. wróciły cenne zbiory inkunabułów i rękopisów z Kustanaja.

Kapitałny remont gmachu głównego biblioteki na Prospekcie Marksa trwał niecały rok, już w lutym 1944 r. biblioteka została całkowicie odbudowana, zaczęły funkcjonować czytelnie i wypożyczalnie nie tylko w bibliotece głównej, ale i w zakładowych.

W 1945 r. Biblioteka im. Gorkiego została zaliczona do bibliotek pierwszej kategorii i otrzymała egzemplarz obowiązkowy z całego kraju. W 1948 r. wyszło rozporządzenie o budowie nowych gmachów uniwersyteckich na Leninowskich Wzgórzach, gdzie postanowiono zorganizować bibliotekę nauk ścisłych i przyrodniczych.

Dziś Biblioteka Naukowa im. Gorkiego tworzy olbrzymią, jednolitą sieć, obejmującą wszystkie biblioteki Moskiewskiego Uniwersytetu. Zarządza biblioteką jedna dyrekcja, jeden jest budżet i personel. Jest to największa biblioteka uniwersytecka w kraju, liczy ponad 6 milionów tomów, obsługuje rocznie 44 tysiące czytelników różnej kategorii, rocznie wydaje 5,5 miliona

tomów i 34 tysiące informacji bibliograficznych.

Zasadą organizacji pracy biblioteki jest centralizacja prac dla wszystkich oddziałów w zakresie kompletowania i opracowania oraz służby informacyjno-bibliograficznej i pracy wystawowo-propagandowej. Drugą zasadą jest zróżnicowanie obsługi czytelników ze względu na ich kategorie i zawody.

Tradycyjna, najstarsza część biblioteki to Biblioteka znajdująca się na Prospekcie Marksa 20. Są tu zbiory z zakresu historii nauk i nauk humanistycznych. Jest to stary gmach, mieści 3 miliony tomów. Składa się z trzech kondygnacji, na których rozmieszczone są trzy czytelnie: studencka na 150 miejsc, profesorska na 20 i czytelnia aspirancka na 40 miejsc. Na I piętrze znajduje się wypożyczalnia i duża sala katalogowa, zawierająca katalog alfabetyczny, systematyczny i przedmiotowy. Katalogi obejmują całość zbiorów biblioteki z zaznaczeniem miejsca, filii, magazynu, w którym dana książka znajduje się. W gmachu przy Prospekcie Marksa znajdują się oddziały gromadzenia i opracowania, które kompletują i opracowują całość zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej. Na sześciu kondygnacjach magazynowych rozmieszczone są działowo zbiory z zakresu literatury pięknej, filologii, filozofii, historii, ekonomii i prawa. Dumę Biblioteki stanowi zbiór literatury XIX w. oraz cenne rękopisy w języku greckim i łacińskim. Biblioteka posiada pierwodruki wydań klasyków marksizmu, komplet czasopisma „Iskra”, cenne egzemplarze cenzury „Martwych dusz” Gogola i „Zapiski myśliwego” Turgieniewa, komplet czasopisma „Kołokoł” Hercena.

Od 1966 Biblioteka wraz z wydziałem historycznym prowadzi wyprawy naukowo-archeograficzne w różne strony ZSRR w poszukiwaniu cennych druków. W wyniku tych wypraw do oddziału rzadkich książek i rękopisów trafiły takie cymelia jak „Anonimowa ewangelia” wydana w Moskwie w 1560, „Apostoł” Fedorowa z 1564 r. wydany w Moskwie i lwowski „Apostoł” Fedorowa wydany w 1574 r., „Ostrogskaja biblia” z 1581 r. oraz wiele innych pomników staroruskiej kultury.

Drugim równorzędnym co do ważności gmachem, gdzie mieści się Biblioteka, jest wysoki gmach na Leninowskich Wzgórzach. Są tam zbiory matematyczno-przyrodnicze biblioteki. Leninowskie

Wzgórze jest to olbrzymi kompleks budynków Moskiewskiego Uniwersytetu, stale rozbudowujące się miasteczko uniwersyteckie na peryferiach Moskwy. Charakterystycznym jego akcentem jest wieżowiec wielopiętrowy. Właśnie w tym centralnym wieżowcu znajduje się Biblioteka Uniwersytecka i jej dyrekcja na XII piętrze. Część biblioteki na Leninowskich Wzgórzach to biblioteki wydziałowe, matematyczno-przyrodnicze. W wieżowcu znajduje się biblioteka matematyki, geologii i geografii. Mają one swoje czytelnie profesorskie i studenckie. Wypożyczalnia i magazyny są wspólne dla tych wydziałów. Centralny magazyn położony jest pionowo w wieżowcu i tak zorganizowany, że jego sektory stykają się z odpowiednimi działkami biblioteki. Przyjmowanie zamówień i wydawanie książek odbywa się przy pomocy wind. W centralnym magazynie księgozbiór liczy ok. 1 miliona tomów z zakresu matematyki, mechaniki, geologii, geografii, literatury politycznej i pięknej. Na VII-mym piętrze znajduje się centralna wypożyczalnia książek, a obok niej oddział informacyjno-bibliograficzny.

Na Leninowskich Wzgórzach obok biblioteki głównej znajduje się cała sieć bibliotek zakładowych. Posiadają one duże księgozbiory dochodzące czasem do 1/2 miliona zbiorów, są to biblioteki zakładów fizyki, chemii, biologii itp. Wśród nich na uwagę zasługuje nowy gmach biblioteki wydziałów humanistycznych, wybudowany w 1970 r.

Z chwilą przeniesienia na Leninowskie Wzgórze wydziałów filozoficznego, ekonomicznego i filologicznego ich biblioteki uległy komasacji i zostały przeniesione do nowego gmachu. Jest to piękny, jasny, przeszklony budynek, posiadający czytelnię studencką na 500 miejsc, czytelnię czasopism oraz wypożyczalnię literatury pięknej i pomocy dydaktycznych. Księgozbiór biblioteki wydziałów humanistycznych liczy ok. 600 tysięcy tomów, przewidziany jest przede wszystkim na zaspokojenie potrzeb procesu naukowo-dydaktycznego, zawiera również literaturę piękną, tak potrzebną dla humanistów, literaturę dziecięcą, literaturoznawstwo i sztukę.

Biblioteka im. Gorkiego posiada łącznie 48 filii i oddziałów, są one nie tylko przy zakładach naukowych uczelni, ale

przede wszystkim w domach akademickich dla studentów. Jest również specjalna biblioteka literatury pięknej i politechnicznej dla personelu pracującego na uniwersytecie. Na uwagę zasługuje gabinet metodyczny założony w 1959 r. przez Ministerstwo przy bibliotece. Sprawuje on kierownictwo metodyczne nad wszystkimi bibliotekami wyższych uczelni w kraju. Przede wszystkim wydaje liczne pomoce metodyczne na temat różnorodnej pracy bibliotek wyższych uczelni oraz prowadzi kursy podniesienia kwalifikacji licznych grup pracowników. Do jednego z zadań gabinetu należy wypisywanie literatury zagranicznej dla bibliotek wyższych uczelni w związku z tym prowadzone są kartoteki zgodne z profilem poszczególnych uczelni. Biblioteka im. Gorkiego dysponuje również księgozbiorem rezerwowym, z którego w razie potrzeby wydaje książki innym bibliotekom.

Jak każda duża biblioteka i ta Biblioteka Uniwersytetu im. Łomonosowa posiada wypożyczalnię międzybiblioteczną zarówno na Leninowskich Wzgórzach jak i w Bibliotece na Prospekcie Marksa, pracownię mikrofilmową i oddział restauracji książek.

Biblioteka im. Gorkiego spełnia doniosłe zadanie w kraju, jest przodującą biblioteką, która zaspakaja potrzeby nauki i dydaktyki, sprawuje opiekę i służy radą wszystkim bibliotekom akademickim. Jej bogaty księgozbiór, obfitujący w literaturę zagraniczną jak również w dawne XIX-wieczne wydawnictwa rosyjskie i obce stanowi cenne źródło do badań naukowych.

L i t e r a t u r a :

1. Kurdjavceva A.I.: Naučnaja biblioteka im. A.M. Gor'kogo Mosk. un-ta. Bibliotekar', 1946 nr 7/8 s. 32-37
2. Vilenskaja S.I.: 200 let Naučnoj biblioteki im. A.M. Gor'kogo. Vestnik vysšej školy 1955 nr 3 s. 49-54
3. Mel'nikova N.N.: Rukopisi i radkie knigi v fondach Naučnoj biblioteki. Opyt raboty Naučnoj biblioteki MGU 1955 nr 1 s. 35-47
4. Spirina E.U.: 200-letie Biblioteki Moskovskogo universiteta. Bibliotekar' 1955 nr 5 s. 28-35

5. Masterova E.S.: Opyt organizacii kompletovanija knižnych fondov Naučnoj biblioteki im.A.M.Gor'kogo. MGU v novom zdanii na Leninskich Gorach /1950-1954/. Opyt raboty Naučnoj biblioteki MGU nr 2 1956 s. 1-12
6. Kudrjavceva A.I.: Obrazovanie fondov Naučnoj biblioteki im.A.M.Gor'kogo v sovetskij period /1917-1927/. Opyt raboty Naučnoj biblioteki MGU 1957 nr 5 s. 11-39.
7. Nersesova A.: Organizacija bibliografičeskoj raboty na gumanitarnych fakul'tetach i kafedrach MGU. Sovetskaja bibliografija 1957 v. 45 s. 75-84
8. Spirina E.V.: Sorok let raboty Biblioteki Moskovskogo universiteta. Opyt raboty Naucnoj biblioteki MGU 1957 nr 5 s. 1-10
9. Kudrjavceva A.I.: 190 let Biblioteki Moskovskogo universiteta. Vestnik vysšej školy 1957 nr 2 s. 43-48
10. Moskovskij universitet za pjat'desjat let sovetskoj vlasti. Moskva: Izd. Mosk. un-ta 1967 s. 665-675 Naučnaja biblioteka
11. Pencko N.A. Istorija Biblioteki Moskovskogo universiteta 1755-1967. 1. Biblioteka Moskovskogo universiteta s osnovanija do 1812 goda. Moskva: Izd. Mosk. un-ta 1969 162 s.
12. Makoveeva R. Ja : Biblioteka naučnaja im.A.M.Gor'kogo gos. universiteta im.M.V.Lomonosova W; Bol'sšaja sovetskaja encyklopedija. 3 izd. Moskva: Izd. Sovetskaja Encyklopedija 1970 t. 3 s. 306
13. Naučnaja biblioteka im.A.M.Gor'kogo MGU Moskva: Izd. Mosk. un-ta 1972 2 izd. s. 34, illustr.

Maria Jasienowicz

O BIBLIOTEKACH RADZIECKICH

/ Sprawozdanie z podróży /

W dniach 28 XI - 6 XII 1974 r. grupa bibliotekarzy i dokumentalistów, reprezentująca różne ośrodki w kraju, wzięła udział w wycieczce pociągiem przyjaźni do Związku Radzieckiego: do Moskwy i Leningradu. Inicjatorem i organizatorem tego wyjazdu była Komisja Bibliotekarzy i Dokumentalistów przy Sekcji Nauki Zarządu Głównego ZNP w Warszawie. Naszą bibliotekę reprezentowały dwie osoby: starszy kustosz dypl. Mieczysław Adrianek i kustosz Wiesława Fajks. Założeniem wyjazdu był program turystyczny i zwiedzanie bibliotek radzieckich.

W Moskwie zwiedziliśmy Główną Bibliotekę Naukowo-Techniczną /GBNTB przy ul. Kuźnieckiej/, która powstała w roku 1958. Biblioteka rozwinęła się bardzo dynamicznie i obecnie zbiory jej stanowią 10 milionów jednostek, korzysta z niej 80 tys. czytelników. Na polu wymiany wydawnictw współpracuje z 2 tysiącami instytucji krajowych i zagranicznych. Sama wydaje :katalogi przemysłowe, katalog centralny książek zagranicznych periodyków, katalog ośrodków informacji RWPG i inne.

Biblioteka ta, aczkolwiek mieści się w starym i ciasnym już gmachu /nowy w budowie/, dysponuje najnowocześniejszymi urządzeniami. Komputery stosuje do kontroli wypożyczeń i zwrotów książek, analizy zapotrzebowań czytelniczych każdego dnia, która pozwala na szybkie sprowadzenie zbiorów z innego budynku. Wydawanie katalogu centralnego odbywa się również za pomocą komputera. Biblioteka wyposażona jest w kserografy Rank Xeroxy i kamery mikrofilmowe; bardzo szybko dostarcza swoim czytelnikom materiały w postaci kserokopii mikrofilmów czy mikrokart.

80 tys. czytelników obsługuje wypożyczalnia i liczne specjalistyczne czytelnie.

W Leningradzie zwiedziliśmy Bibliotekę im. Sołtykowa-Szczedrina i Bibliotekę Akademii Nauk SSSR.

Biblioteka Sołtykowa-Szczedrına mieści się w centrum, w pięknym budynku wybudowanym przez znanych architektów. Założona w 1795 r., otwarta dla publiczności w 1814-tym jest biblioteką publiczną. Księgozbiór jej liczy obecnie około 20 milionów woluminów.

Zawiera największy w świecie zbiór druków w języku rosyjskim, wydanych od czasu wprowadzenia druku, największy w świecie zbiór starodruków, 5 tys. inkunabułów, przeszło 300 tys. rękopisów, bogate zbiory muzyczne.

Zbiory swe udostępnia tylko na miejscu w 22 czytelnich specjalistycznych, posiada dwa zasadnicze katalogi, alfabetyczny i systematyczny i szereg mniejszych katalogów cząstkowych: systematycznych, przedmiotowych, topograficznych.

Zwiedzających najbardziej zachwyciły zbiory rękopisów i starych druków, pięknych iluminowanych ksiąg z różnych krajów.

Trzecią zwiedzaną biblioteką była Biblioteka Akademii Nauk SSSR w Leningradzie, najstarsza biblioteka w Związku Radzieckim założona przez Piotra Wielkiego, który w 1714 roku oddał swoje zbiory na bibliotekę publiczną.

W 1724 roku powołano Akademię Nauk, do której bibliotekę włączono, a 15 lat później wydrukowano już jej pierwszy katalog. Biblioteka mieści się w budynku wybudowanym dla niej w XIX wieku na wyspie Wasilewskiej, gdzie przeniosła się po 1-szej wojnie światowej.

Księgozbiór liczy 6,5 milionów wol. i ma charakter uniwersalny. Liczne biblioteki sieci Akademii Nauk otrzymują i zakupują dzieła specjalistyczne i szczegółowe.

Biblioteka Główna gromadzi dzieła ogólne. Korzystają z jej zbiorów głównie ludzie nauki.

Biblioteka ma szeroko rozbudowaną wypożyczalnię międzybiblioteczną, wymianę prowadzi z 3018 zagranicznymi instytucjami z 97 krajów świata.

Udostępnia swoje zbiory poprzez wypożyczenia do domu i na miejscu w 12 czytelnich specjalistycznych.

Zainteresowanie zwiedzających wzbudziła czytelnia nowości, gdzie każdego tygodnia wyłożone są wszystkie nowości z literatury zagranicznej i nowe numery periodyków. Pracownicy naukowci

i bibliotekarze z bibliotek sieci zamawiają interesujące ich pozycje, a po tygodniu otrzymują je w postaci mikrofilmów.

Biblioteka ta wydaje wiele periodyków jak: bibliografie, biuletyny, prace i materiały z zagranicznych kongresów i inne.

We wszystkich zwiedzanych bibliotekach spotkaliśmy się z serdecznością i życzliwością.

Dzięki gościnności gospodarzy mogliśmy zapoznać się z pracą i problemami zawodowymi radzieckich bibliotekarzy.

Wiesław Fajks

Z P R A C Y O D D Z I A Ł Ó W

ODDZIAŁ GROMADZENIA ZBIORÓW

W ostatnich latach 1970-1974 znacznie wzrosły zadania Oddziału Gromadzenia Zbiorów Biblioteki Głównej. Już przeniesienie Biblioteki w r. 1968 do nowego gmachu, usytuowanego w centrum dzielnicy uniwersyteckiej spowodowało znaczny wzrost czytelnictwa, a co za tym idzie konieczność zwiększenia nabytków. W latach 1970-72 nastąpiła reorganizacja uczelni i powstanie instytutów, wówczas to zakłady zaczęły masowo przekazywać zbędne księgozbiory do Biblioteki Głównej. Przed Oddziałem Gromadzenia Biblioteki UMCS stanęły nowe, rozszerzone zadania. Z jednej strony konieczność zwiększenia przyływu wydawnictw, które zaspokoiłyby potrzeby zarówno naukowe jak i dydaktyczne rozwijającej się uczelni, z drugiej strony wchłonięcie i opracowanie zbiorów nie używanych i gospodarka nimi.

W ostatniej pięcioletce widoczny jest wzrost ilościowy nabytków. O ile w latach 1965-1969 przeciętny roczny wpływ wynosił ok. 19 tysięcy woluminów, to w latach 1970-1974 ok. 40 tysięcy wol. Kupno wzrosło o 25%, egzemplarz obowiązkowy o 30%, ilość ofiarowanych wydawnictw zwiększyła się 4-rotnie, a otrzymanych z wymiany 5-ciokrotnie. Wpływy roku 1974 przedstawiają się następująco:

Kupno - 6.046 wol., egzemplarz obowiązkowy - 13.233 wol., dary - 16.061 wol., wymiana - 3.708 wol.

Istotnym źródłem przybytków wydawnictw do Biblioteki jest kupno krajowe i zagraniczne. Zakup wydawnictw polskich nowych w r. 1974 dotyczył głównie książek i czasopism potrzebnych do czyteln, podręczników i lektur. Dezyderaty co do zakupu Oddział Gromadzenia zbiera od zakładów UMCS, Oddziału Udostępniania i innych oddziałów Biblioteki, a także dokonuje się przeglądu nie zrealizowanych rewersów wypożyczalni. Zamówienia w księgarniach składa się przy pomocy „Nowości Tygodnia”, „Zapowiedzi Wydawniczych” i „Kartkowego Katalogu Nowości”. Ciągłe jeszcze daje się zauważyć za małą liczbą podręczników

na potrzeby studiującej młodzieży.

Obecnie Uniwersytet nasz posiada 5 wydziałów i wobec tego Biblioteka Główna musi uwzględniać bardzo szeroki wachlarz potrzeb, przy tym kredyty dzielone są między bibliotekę a zakłady, które również biorą udział w zaopatrywaniu studentów w pomoce dydaktyczne.

Osobne zagadnienie stanowi import wydawnictw zagranicznych, który regulowany jest przez coroczny przydział dewiz.

W roku 1974 import wydawnictw dla całej uczelni przedstawia się następująco:

W y d z i a ł	Ogółem przy- było		KK		KDL		ZSRR	
	tyt.	wol.	tyt.	wol.	tyt.	wol.	tyt.	wol.
Mat.-fiz.-chem.	133	149	89	103	32	32	12	14
BiNoZ	71	146	49	122	15	16	7	8
Humanistyczny	817	1029	540	639	269	354	8	36
Prawa	32	37	25	29	4	5	3	3
Pedagogiki	20	22	11	11	3	4	6	7
Ekonomii	7	7	6	6	-	-	1	1
Studium Nauk Pol.	9	10	8	9	1	1	-	-
Razem Wydziały	1089	1400	728	919	324	412	37	69
Biblioteka Gł.	237	486	171	314	26	117	40	55
Ogółem UMCS	1326	1886	899	1233	350	529	77	124

Z ogólnej liczby 1886 wol. otrzymanych przez całą uczelnię Biblioteka Główna otrzymała 486 wol. Od kilku lat Biblioteka drogą importu otrzymuje cenne wydawnictwa. Są w czytelni nowe encyklopedie ogólne Larousse'a, Meyers'a, Brockhaus'a, wiele słowników specjalistycznych, a także kontynuacje takich ważnych

informatorów jak „World of Learning”, „Minerwa”, „Who is who”.

Poważnym źródłem przypływu wydawnictw do Biblioteki jest egzemplarz obowiązkowy, który pozwala udostępniać w czytelniach każdą polską książkę i czasopismo. Jest to tym ważniejsze źródło, że niestety, nie wszystkie wydawnictwa są do nabycia w księgarniach. Projekt ograniczenia obowiązku przysyłania wydawnictw z drukarni, z którym wystąpiło swego czasu Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich spotkał się ze słuszną dezaprobatą bibliotek, dla których utrata egzemplarza obowiązkowego byłaby niepowetowaną stratą.

Osobny dział pracy Oddziału Gromadzenia stanowią czasopisma, liczba ich z roku na rok powiększa się. Biblioteka prenumeruje czasopisma zagraniczne dla całej uczelni, a także część czasopism polskich, które potrzebne są do czytelni.

Czasopisma zagraniczne specjalistyczne przekazywane są do zakładów i instytutów UMCS, w Bibliotece Głównej pozostają tylko tytuły bardzo ogólne, typu bibliograficznego oraz dzienniki i tygodniki otrzymywane poza limitem dewizowym z Klubu Międzynarodowej Prasy i Książki. Z krajów kapitalistycznych otrzymujemy 781 tytułów czasopism, z krajów socjalistycznych 141, a z ZSRR - 340, razem 1262 tytuły.

Koszta tych prenumerat dochodzą do 2 milionów złotych rocznie. /Wyszczególnienie tytułów czasopism znajduje się w Biuletynie Biblioteki UMCS 1972 nr.4 s.17-54 i 1973 nr 1 s.41-48/ Obok prenumeraty czasopism zagranicznych dość znaczną ilość tytułów obcych otrzymuje Biblioteka z wymiany przez Biuro Wydawnictw UMCS. W r. 1974 przybyło z wymiany 533 tytuły, a z darów 205 tyt. czasopism zagranicznych. Czasopism polskich Biblioteka prenumeruje 346 tytuły, są to gazety i tygodniki społeczno-polityczne, literackie, a także czasopisma naukowe z różnych dziedzin wiedzy.

Dwa poważne źródła przypływu wydawnictw do Biblioteki - to dary i wymiana. Ilościowy wzrost książek i czasopism, otrzymywanych tą drogą jest widoczny.

Na dary składają się pojedyncze wydawnictwa nadsyłane z kraju i z zagranicy z bibliotek, instytucji naukowych i wydawców.

Są to zazwyczaj nowo wydane książki, które stanowią cenny nabytek dla Biblioteki. Cenne bywają też dary prywatne, wydawnictwa pracowników własnej lub innych uczelni, przekazywane do naszego księgozbioru. Np. w roku 1975 Biblioteka UMCS otrzymała ciekawy zbiór książek rosyjskich, ukraińskich i białoruskich po zmarłym literacie lubelskim Kazimierzu Jaworskim, razem 701 pozycji, w tym 656 książek, 22 czasopisma i 23 rękopisy, głównie tłumaczenia wierszy Jaworskiego. Duże partie książek i czasopism Biblioteka otrzymuje z zakładów UMCS. Są to książki zbędne dla dydaktyki, często przestarzałe, stanowiące przeważnie dublety. Te wydawnictwa w Bibliotece są segregowane, sprawdzane w katalogach i włączane do księgozbioru dubletów, który przeznaczony jest do wymiany. Obecnie Biblioteka na podstawie rozporządzenia Min. Kultury i Sztuki z dn. 15. II. 1973/Monitor Polski 1973 nr 9 poz. 54/ prowadzi wymianę bezpośrednią z większymi bibliotekami w Polsce oraz niektórymi bibliotekami zagranicznymi. Nawiązany jest także kontakt z działem wymiany Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, który przysyła wykazy bibliotek zagranicznych, z których wybiera się dla naszej Biblioteki książki i czasopisma.

Prace nad opracowywaniem dubletów posuwają się stopniowo. Na początku 1975 roku ilość opracowanych dubletów książek wynosi 7.559 pozycji, a czasopism 1.471 tytułów. Ogółem dublety i druki zbędne zajmują 271 regałów znormalizowanych. Część wydawnictw zbędnych leży jeszcze ułożone w stosach w magazynie.

Pomimo nowego gmachu Bibliotece UMCS brakuje miejsca na zbiory. Wyłania się konieczność wyprowadzenia zbiorów nie używanych do innych pomieszczeń i stworzenia biblioteki składowej.

Prace Oddziału Gromadzenia Zbiorów muszą być nadal prowadzone intensywnie i skupić się przede wszystkim koło racjonalnego zaopatrywania Biblioteki. Dział dubletów i druków zbędnych, posiadający odrębne cele i zadania trzeba będzie z czasem, idąc za przykładem innych bibliotek, usamodzielnąć i organizacyjnie oddzielić od Oddziału Gromadzenia.

Maria Jasienowicz

ODDZIAŁ MAGAZYNÓW I KONSERWACJI ZBIORÓW

W 1974 r. podstawowa praca oddziału polegająca na udostępnianiu czytelnikom zbiorów biblioteki przedstawiała się następująco:

	Nadesłane rewery	Zrealizowane woluminy
Druki zwarte	86 770	64 795
<u>Druki ciągłe</u>	<u>14 305</u>	<u>25 033</u>
razem	101 075	89 828

Ogółem druki zwarte i ciągłe

	Nadesłane rewery	Zrealizowane woluminy
1974 r.	101 075	89 828
1973 r.	87 895	80 992
-----	-----	-----
wzrost o	13 180	8 836
t.j. o	14,9%	10,9%

Druki zwarte

1974 r.	86 770	64 795
1973 r.	75 052	57 092
-----	-----	-----
wzrost o	11 718	7 703
t.j. o	15,6%	13,5%

Druki ciągłe

1974 r.	14 305	25 033
1973 r.	12 843	23 900
-----	-----	-----
wzrost o	1 462	1 133
t.j. o	11,3%	4,7%

Z porównania danych liczbowych lat 1974 i 1973 wynika, że:
1. nastąpił wyraźny wzrost zarówno w ogólnej ilości nadesłanych

- rewersów, jak i w ilości zrealizowanych woluminów,
2. wzrost ten miał miejsce we wszystkich miesiącach roku 1974; ze sprawozdań miesięcznych wynika, że największy wzrost /w liczbach bezwzględnych/ miał miejsce w listopadzie, najmniejszy - w sierpniu.

W 1974 r. wykonano w oddziale następujące prace porządkowe:

1. kontynuowano poszukiwanie zagubionych książek /po przeprowadzeniu w roku akad. 1972/73 skontrum stwierdzono brak 2 970 wol/ ; w wyniku dotychczasowych poszukiwań odnaleziono 1 003 wol. / w tym 386 wol. w 1973 r./,
2. porównano w sierpniu kartotekę szerokich odcinków /wypożyczalnia/ z kartoteką wąskich odcinków druków zwartych oraz we wrześniu kartotekę szerokich odcinków /Czytelnia czasopism/ z kartoteką wąskich odcinków druków ciągłych,
3. sprawdzono dwukrotnie / sierpień, grudzień / kartoteki wąskich odcinków druków zwartych i ciągłych ze stanem na półkach.
4. uzupełniono sygnatury i naklejki z napisem „EO” lub ” nie pożyczaj się do domu” w sygn. A 1-53 000, B 56 000 - 130 000, C 1 - 15 000, prowadząc równolegle odkurzenie półek,
5. przemieszczono część tzw. „druków zabezpieczonych” z półek na podłogę, na to miejsce przeniesiono dublety książek oraz część druków nie opracowanych - uzyskano w ten sposób miejsce na nowo opracowane książki w najbliższych miesiącach,
6. przesunięto czasopisma na III i V p.: na III p. przesunięto format gazetowy w pobliże windy towarowej, uzupełniono dodatkowymi regałami dotychczasowe ciągi regałowe, na V p. złożono z regałów na podłogę ” mało chodliwe ” czasopisma, uzupełniono również dodatkowymi regałami dotychczasowe ciągi regałowe; uzyskano w ten sposób miejsce na nowo opracowane czasopisma,
7. kontynuowano prace porządkowe przy kartotece topograficznej druków ciągłych: w porozumieniu z Oddz. Gromadzenia, Opracowania Dr. Ciągłych i Bibliotek Zakładowych uzupełniono kartotekę druków ciągłych,

8. uzupełniono sygnatury /naklejki/ w drukach ciągłych
w sygn. czas. 1 - 1 700 i 3 000 - 3 600.

Na rok 1974 planowano wprowadzenie następującej zmiany w pracy oddziału: odwrócenie kolejności czynności przy realizacji zamówień czytelnika na książki. W m-cach czerwcu i wrześniu tytułem próby sprawdzono część napływających rewersów od czytelnika najpierw w kartotece wąskich odcinków, następnie w kartotece topograficznej i dopiero później na półce. W wyniku tych prób zrezygnowano z odwrócenia kolejności czynności przy realizacji rewersów, gdyż przy obecnym stanie organizacyjnym / rozdzielenie kartoteki topograficznej i wąskich odcinków/ oraz etatowym, czas realizacji zamówień czytelników bardzo się wydłużał. W chwili obecnej sprawdza się tylko rewersy z jedną sygnaturą z Czytelni humanistycznej i mat.-przyrodniczej oraz rewersy z Wypożyczalni międzybibliotecznej udzielając informacji, gdzie dana książka się znajduje, jeśli nie ma jej na półce w magazynie. Pozostałe rewersy sprawdzane są na żądanie czytelnika.

Planowano również odkurzanie księgozbioru - praca ta była wykonywana równoległe z przeklejeniem sygnatur / częściowo, gdyż odkurzano półki regałowe/.

W dn. 17.III.1974r. wprowadzono popołudniowy dyżur niedzielny po stronie czasopism, realizując zamówienia czytelników na czasopisma retrospektywne i bieżące.

Do oprawy oddano 3 053 wol. / w tym 2 253 wol. czasopism/ na ogólną kwotę 159 211,- zł. oraz zabezpieczono okładzinami tekturowymi 4 062 wol. czasopism. Sprawa konserwacji zbiorów, w tym oprawy czasopism i książek jest sprawą nie rozwiązaną i w 1974 r., bowiem Biblioteka Gł. UMCS do chwili obecnej nie posiada własnej pracowni konserwatorskiej i introligatorskiej, co w znacznym stopniu przyczynia się do pogorszenia stanu księgozbioru. W tej sytuacji całość opraw wykonywana była w różnych instytucjach, np. w Intrografie, Studenckiej Sp-ni „Juventus”, Sp-ni Wielobranżowej itp.. W roku 1970 oprawiono 1 083 wol., w 1971 - 1 633 wol., w 1972 - 5 552 wol., w 1973 - 3 360 wol., a w 1974 r. oprawiono 3 053 wol.. Jak wynika

z podanych liczb od 1973 r. ilość oprawionych woluminów maleje, a wieloletnich zaległości w oprawie księgozbioru do tej pory nie zlikwidowano. Drugi problem wiążący się z oprawą - to czas jej trwania. Bardzo często zmuszeni jesteśmy oddawać do oprawy książki i czasopisma posiadane w jednym egzemplarzu, oprawa ich trwa od 2 do 6 miesięcy i czytelnik jest pozbawiony w tym czasie obowiązkowej literatury. Na mocy decyzji Kolegium Rektorskiego /listopad 1974 r./ oprawy dla biblioteki ma wykonywać Introligatornia Drukarni Uniwersyteckiej. W chwili obecnej - prawdopodobnie ze względu na blokadę etatów - sprawa utknęła na martwym punkcie. Można tylko wyrazić nadzieję, że w 1975 r. oprawa będzie wykonywana przez introligatornię uniwersytecką szybko, tanio i dobrze w ilości ok. 5 000 wol. rocznie, co pozwoli odrobić dotychczasowe zaległości w konserwacji księgozbioru.

Jak już wcześniej wspomniano - przy okazji omawiania prac porządkowych wykonanych w oddziale w roku 1974 - dokonano przesunięć księgozbioru i dobudowano dodatkowe regały celem uzyskania miejsca na nowo opracowane druki zwarte i ciągłe. Były to jednak doraźne rozwiązania nie zabezpieczające miejsca na nowo opracowane druki w nadchodzących latach. Nad sposobami rozwiązania tego problemu dyskutowano m.in. na zebraniach OOP, a wnioski z tej dyskusji zawarte zostały w uchwale podjętej na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym OOP. Wniosek dotyczący rozbudowy budynku Biblioteki Gł. UMCS został zaakceptowany przez Kolegium Rektorskie, i w ślad za tą decyzją powołano w Bibliotece zespół, który ma opracować założenia dotyczące rozbudowy budynku bibliotecznego; sądzić więc należy, że jeden z najważniejszych problemów związanych z dalszym rozwojem Biblioteki Gł. UMCS, a w tym i Oddziału Magazynów i Konserwacji Zbiorów zostanie w najbliższych latach pomyślnie rozwiązany.

Witold Józkiw

ODDZIAŁ INFORMACJI NAUKOWEJ

Oddział Informacji Naukowej w r. 1974 wykonywał, zgodnie ze swoimi zadaniami, prace informacyjne, dokumentacyjne i dydaktyczne z zakresu bibliotecznego aparatu informacyjnego i bibliografii.

W zakresie czynności informacyjnych do najaktywniejszych form działalności Oddziału należała ustna informacja indywidualna udzielana użytkownikom-studentom, wymagająca uruchomienia wszelkich dostępnych w Bibliotece pomocy naukowych /katalogi, bibliografie, encyklopedie/. W ciągu roku OIN udzielił 2 156 informacji indywidualnych: bibliotecznych, bibliograficznych i rzeczowych, których celem było nie tylko zaspokojenie doraźnej potrzeby użytkowników ale również inspirowanie nowej problematyki i wskazywanie drogi dalszej samodzielnej pracy.

Obok udzielania ustnej informacji indywidualnej Oddział prowadził informację masową: oprowadzał wycieczki, organizował wystawy oraz wykazywał, w redagowanym przez siebie Biuletynie, ważniejsze nabytki zagraniczne Biblioteki /1973 nr 3 i 4, 1974 nr 1/2 /. Po gmachu i zbiorach OIN oprowadził 78 wycieczek z miasta, kraju i zagranicy / 1 588 osób, w tym 224 osoby z zagranicy /.

Z 33 zorganizowanych w ciągu roku wystaw okolicznościowych i tematycznych do większych należały: Pracownicy UMCS o Leninie, Książki z serii „Biblioteka XXX-lecia”, St. Wyspiański - 105 rocznica urodzin, Wystawa publikacji pracowników UMCS / z okazji XXX-lecia Uczelni / oraz Publikacje Wydawnictwa „Nauka” / z okazji Jubileuszu 250-lecia Akademii Nauk ZSRR/.

Niezależnie od tych wystaw OIN urządzał stałe pokazy obwolut najnowszej literatury wpływającej na bieżąco do Biblioteki.

Dla sprostania zadaniom w zakresie informacji zapoczątkowana została kartoteka bibliografii specjalnych.

W ramach prac dokumentacyjnych OIN przyjął 1300 kart dokumentacyjnych będących dokumentami pochodnymi 650 ukończonych

prac naukowo-badawczych pracowników UMCS oraz 55 sprawozdań z wyjazdów zagranicznych.

W związku z wydawanym przez Bibliotekę rocznym „Wykazem Publikacji Pracowników UMCS” Oddział sporządził dokumentację publikacji czterech instytutów Uczelni.

Uczestnikami prowadzonych przez OIN zajęć dydaktycznych z zakresu bibliografii i bibliotecznego aparatu informacyjnego byli studenci UMCS i młodzież szkół średnich, zgłaszająca się do Biblioteki w ramach wprowadzonych przez szkoły zajęć fakultatywnych. Łącznie w ciągu roku Oddział przeszkolił 409 osób.

Działająca w ramach Oddziału Informacji Naukowej Sekcja Informacji Patentowej udostępniła w ciągu roku 392 osobom 2 805 pozycji literatury patentowej na miejscu oraz 90 instytucjom 331 pozycji w postaci kserokopii tej literatury.

Teresa Gaworczyk

ODDZIAŁ ZBIORÓW SPECJALNYCH

Działalność Oddziału Zbiorów Specjalnych w r. 1974 obejmowała, tak jak i w poprzednich latach, wszystkie rodzaje czynności bibliotecznych związanych z opracowaniem i udostępnianiem następujących rodzajów zbiorów: rękopisów, starych druków, kartografii, plakatów, nut, dokumentów fonograficznych i dokumentów życia społecznego. Ta kompleksowość pracy wykonywanej przez poszczególnych pracowników-fachowców, jak też szerokie i najbardziej nowoczesne pojęte udostępnianie, jest w ogóle cechą charakterystyczną dla działalności Oddziału Zbiorów Specjalnych Biblioteki Głównej UMCS.

W okresie sprawozdawczym opracowano ogółem 2814 jednostek obliczeniowych.

Rękopisy i prace doktorskie:

Opracowano w pełni 85 rękopisów i 72 prace doktorskie. Wśród rękopisów dokończono opracowywania spuścizny rękopiśmiennej prof. dr Piotra Wiśniewskiego oraz dokonano wstępnego przeglądu a następnie sformowania jednostek rękopiśmiennych i rozpoczęto opracowywać spuściznę lektora języka angielskiego UMCS mgr Stanisława Bakaja. W uprzednim okresie opracowano spuściznę prof. dr Mieczysława Ziemnowicza, a ostatnio wpłynęły materiały po dr Jerzym Begdonie. Spuścizny te stanowią dokumentację uzupełniającą dzieje UMCS poprzez źródłowe materiały o jego wykładowcach / ich pracach naukowych, dydaktycznych i życiu prywatnym /. Opracowane prace doktorskie dają poza wartością samych prac, pojęcie o wzroście personelu naukowego ze stopniem doktorskim na naszej uczelni.

Kartografia:

Opracowano w pełni 414 pozycji. Były to mapy i atlasy XIX i XX wieku. W tej chwili nie ma już żadnych zaległości i na bieżąco opracowywane są nabytki. Niestety są to teraz tylko wydawnictwa z egzemplarza obowiązkowego, bo brak pieniędzy na zakupy, dary zaś nie wpływają.

Stare druki:

O 501 opracowanych woluminach, pochodzących głównie z darów i wymiany, można ogólnie powiedzieć, że są to pozycje bardzo urozmaicone. Znajdują się wśród nich zarówno polonica z w. XVI-XVIII jak i druki obce z tych wieków. Z poloników warto wymienić dzieło Jana Herburta pt. „Chronica sive historiae polonicae...descriptio” wyd. w Bazylei w r. 1571 u Oporyna, dalej pracę Holendra N. Muler'a vel Muliers'a pt. „Tabulae frisiae lunae-solares” wyd. w Alcmarii /Alkmar miasto holend./ w r. 1611. Swe tablice astronomiczne autor opracował na podstawie dzieł Ptolemeusza, króla Alfreda hiszp., Mikołaja Kopernika i Tycho Brahe. Szczególnie piękny jest frontispice ozdobiony postaciami Hipparcha i w. wym. astronomów. Ważnymi pozycjami są również świeżo opracowane roczniki „Kalendarza pruskiego, polskiego”, drukowanego w Królewcu u J. Kantera

w latach: 1790-1807, a tłumaczone przez wybitnego uczonego i jednocześnie działacza mazurskiego Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza /1764-1855/. O kalendarzu tym nie ma adnotacji w B-fii Estreichera. Wymieniając opracowane Polonica nie można pominąć dwóch druków wydanych u Jezuitów w Lublinie i jednego w Zamościu. Są to: jezuita Teofila Rutki „Goliat swoim mieczem porażony...” z r. 1689 i „Chorągiew zgody ...” z r. 1691 oraz wydany w Zamościu w r. 1655 /drukował A. Jastrzębski, drukarz Akademii Zamojskiej/. J. Bapt. Czechowicza „Kazanie na przenosinach żakobnych ...” Jana Drewnowskiego Najciekawsze z opracowanych druków obcych to: dzieło franciszkanina P. Diez'a pt. „Conciones quadruplices ...” wyd. w Wenecji u Dominika de Ferris w r. 1591/rz/ w 4°. posiadające ciekawą proveniencję: ekslibris Tadeusza Witkiewicza, krewnego St. Ignacego Witkiewicza; dalej podręcznik astronomii dla studentów z przełomu XVI i XVII wieku następnie „Opera omnia” Tycho Brahe, wydane w r. 1648 we Frankfurcie n. Menem, kilka tomów ze znanego wydawnictwa klasyków greckich i rzymskich, publikowanych przez Towarzystwo naukowe pod nazwą Societas Bipontina w Zweibrücken / RFN / w latach 1778-1794, praca fizyka i przyrodnika francuskiego R.A. Réaumur'a pt. „Memoires pour servir á l'histoire des insectes”, wydana w Amsterdamie u P. Mortier'a w latach 1737-1748 i wreszcie szereg roczników kalendarzy osiemnastowiecznych: hiszpańskich, tzw. „piscatorów”, wymienianych przez Encyklopedię hiszpańską, holenderskich i pruskich, wydawanych przez Akademię Nauk w Berlinie./ wśród tych ostatnich znajdują się również kalendarze żydowskie /. Ponieważ rok 1975 jest Międzynarodowym Rokiem Kobiet, wypada wspomnieć, że w okresie sprawozdawczym opracowano również „Almanach des dames sçavantes françoises ” /na r. 1737/.

Obok opracowania pełnego starych druków z w. XVI-XVIII, przystąpiono do wyodrębniania, na razie w postaci osobnej kartoteki, poloników I poł. w. XIX, uprzednio opracowanych w Oddziale Opracowania Druków Zwartych Nowych. Dzieła te, jak najbardziej zasługujące na pełne uwidocznienie będą w r. 1975 opracowane w postaci drukowanego katalogu, podają-

czego autora, tytuł, możliwie pełny adres wydawniczy, proveniencję i adnotację Estreichera. W ten sposób ukaże się działalność zasłużonych polskich typografów, nakładców i księgarzy z okresu zaborów, kiedy książka polska jednoczyła naród polski i utrzymywała ciągłość rozwoju kultury polskiej, tak pięknie rozkwitłej w epoce Oświecenia. Z już wyodrębnionych dzieł widać, że Biblioteka UMCS posiada obok b. licznych druków warszawskich pochodzących z najwybitniejszych oficyn tej epoki, spory zasób dzieł, wykonanych w zasłużonej dla kultury polskiej drukarni wileńskiej Józefa Zawadzkiego, następnie druków wrocławskich wydanych u Kornów, rodziny księgarzy i drukarzy czynnych w tym mieście już od drugiej połowy XVIII wieku, którzy przez swą działalność wpłynęli w dużej mierze na utrzymanie polskości Śląska, druków krakowskich, lwowskich, poznańskich i in. krajowych, a także polskich, wydanych w Lipsku, Dreźnie i Paryżu /m.in. I-sze wyd. „Pana Tadeusza” A. Mickiewicza z r. 1834 ! /.

Plakaty:

Ogółem w 1974 r. opracowano 1242 plakaty pochodzące z kupna, darów i egzemplarza obowiązkowego. Ciekawie przedstawia się zbiór 467 plakatów zakupiony w poprzednich latach od plastyka lubelskiego prof. Henryka Zwolakiewicza, wśród których 220 to plakaty lubelskie z lat od 1927 do czasów dzisiejszych. Dla nas interesujący jest plakat plastyka lubelskiego K. Kietlicz-Rayskiego z r. 1908 i drzeworyt Kazimierza Wiszniewskiego z r. 1927 zaprojektowany na wystawę książki Lubelskiego Koła Miłośników Książki. Z r. 1944 pochodzi plakat radzieckiego artysty Zinowija Tol'kacev'a pt. „Majdanek”. Wśród grafiki pochodzącej z darów opracowano 36 plakatów z okresu przedwojennego. Najstarsze wykonał w r. 1900 „Wystawa światowa Paryż 1900” / i 1903 / „Liberum veto” / Henryk Uziembło, prof. Państw. Szk. Przem. Artyst. w Krakowie; a z 1904r. pochodzi plakat Edwarda Trojanowskiego, prof. w-skiej SSP pt. „Wystawa drukarstwa w Krakowie”. Ciekawy jest również zbiór afiszów z Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych i Muzeum Przemysłowego w Krakowie. Z opracowanych w r. 1974 plakatów poli-

tycznych należy wymienić dar Archiwum Woj. Urzędu Informacji i Propagandy. Możemy się również pochwalić turystycznymi plakatami francuskimi. W tym miejscu należy zaznaczyć, że plakaty poddaje się prowizorycznej konserwacji przy pomocy miękkiej taśmy niemieckiej.

Nuty, taśmy i płyty:

W okresie sprawozdawczym opracowano 450 wol. nut. Pochodziły one głównie z egzemplarza obowiązkowego i treściowo były b. urozmaicone. Od muzyki poważnej Pendereckiego, Serockiego, Lutosławskiego i in. do utworów o charakterze wybitnie rozrywkowym. Na uwagę zasługuje 20 opracowanych taśm. Zawierają one muzykę poważną nagrałą z płyt użyczonych nam przez osoby prywatne, nie mieliśmy bowiem pieniędzy na zakup nowych płyt. Opracowane 30 sztuk płyt to dary, nie posiadające szczególnej wartości.

Dokumenty życia społecznego:

W roku 1974 uruchomiono na nowo ich porządkowanie a więc i selekcję. Dla każdej biblioteki uniwersyteckiej, posiadającej eo dokumenty życia społecznego stanowią poważny problem. W okresie gdy magazyny wielu bibliotek pękają w szwach i odczuwa się brak miejsca na książki i czasopisma, naważ materiału niewątpliwie niejednokrotnie b. ważnego, tworzącego historię naszych dni, ale jednocześnie b. urozmaiconego treściowo i o różnej skali ważności a przytym niekompletnego, gdy się postanawia zbierać go według pewnego klucza problemowego, może stać się balastem. W tej sytuacji Biblioteka UMCS postanowiła gromadzić w oparciu o niekompletny egz. okazowy i opracowywać grupowo przynajmniej część dżs-ów związanych z regionem lubelskim i rzeszowskim, dalej dokumenty dotyczące szkolnictwa wyższego w całej Polsce, rozkłady jazdy, książki telefoniczne, teatralia uprzednio gromadzone i wreszcie katalogi wystaw.

Udostępnianie:

Najbardziej istotnym rezultatem wykonywanej w Bibliotece

pracy nad zbiorami jest udostępnianie, które można rozumieć najszerszej, zarówno jako tzw informację masową w postaci wystaw jak i udostępnianie w pojęciu tradycyjnym.

W roku 1974 przypadała 500-letnia rocznica istnienia drukarstwa polskiego. Tak więc na pierwsze miejsce pod względem rozmiaru pracy i rezultatów wysunęła się działalność wystawowa dzięki zorganizowanej przez Oddział Zbiorów Specjalnych wystawie pt. „Drukarstwo polskie XV-XVIII w.”. Autorce scenariusza i katalogu chodziło o pokazanie obok narodzin sztuki drukarskiej i rozpowszechnienia jej w Europie, wkładu poszczególnych ośrodków drukarskich i oficyn całego kraju na przestrzeni 3 wieków w nieprzerwany ciąg rozwoju kultury polskiej. Wystawa spełniła swe zadanie, bo w r. 1974 była eksponowana kolejno w Lublinie /24.V-31.VII/, Chełmie /9.IX-27.IX/ i Białymstoku /12.XII-24.XII/ przy dużej frekwencji zwiedzających. Obok tej największej, Oddział urządził 8 mniejszych wystaw problemowych:

1. Muzyka operowa /2-31.I/;
2. Artyści książki polskiej XX wieku /12.II-26.IV/;
3. Wystawa 1-majowa /30.IV-30.V/;
4. Zwiedzamy Europę /1.VI-31.VIII/;
5. Z dziejów biblioteki /2.X-30.X/;
6. Publikacje nauk. pracowników B-teki UMCS /15.X-25.XI/;
7. Wystawa w 57-mą rocznicę Rewolucji Październikowej /31.X-25.XI/;
8. Muzyczne 30-lecie PRL /26.XI-17.XII/.

Udostępnianie w Czytelni Zb. Specjalnych i Gabinetie Muzycznym:

Przedstawia się ono następująco: Odwiedzin ogółem było 2553, z czego 1893 przypada na zbiory muzyczne. Liczba pracowników naukowych /488/ stanowi mniej więcej 1/5 ogółu odwiedzających, z których 383 korzystało głównie ze zbiorów lingwistycznych w celu nauki j. obcych. To samo dotyczy studentów: z ogólnej liczby 1659 odwiedzających, 1267 przypadało na gabinet muzyczny, w którym głównie uczono się j. obcych. Udostępniono ogółem 5708 jedn. oblicz. /zb. muzyczne 4711, inne-1536/, z księgozb. podr. 2462/ zb.muz.-1513, inne-949/, z magazynu-3245/zb. muz.-2658, inne-587/, wśród wypożyczonych zbiorów z ogólnej liczby 1473 aż 1147 w zbiorach nie muzycznych.

Poważnym rodzajem pracy wykonywanym w Gabinetcie Muzycznym było nagrywanie muzyki poważnej dla Zb. Muzycznych na nasze taśmy z 168 płyt i 5 taśm, użyczonych nam przez osoby prywatne / w związku z w/wym. brakiem pieniędzy na zakup nowych płyt/. Jednakże najbardziej godnym zanotowania był fakt nagrywania zb. muzycznych na taśmy magnetof. dla najrozmaitszych kategorii użytkowników. Ogółem nagrywano 349 razy /w r.ub.-350 razy/ w ciągu 613 godz./ w r.ub.-338 godz./. Stanowi to 87,5 godz. pracy. Dwukrotnie więcej niż w r. ub. nagrywano języki obce dla prac. naukowych, następnie nagrywano muzykę dla indywidualnych osób, dalej tło muzyczne dla akademii okolicznościowych, dla teatrów /również dla Teatru im. Osterwy/, dla klubów studenckich, Radia Akademickiego, na lekcje języka polskiego, wychowania muzycznego, na wieczory poezji i teleturnieje. Ten rodzaj udostępniania - w postaci nagrywania dla użytkowników, b. popularny za granicą, w Polsce jest praktykowany przede wszystkim w B-tece Gł. UMCL, która przyczyniła się w dużej mierze zarówno do bezpłatnego poznawania j.obcych przez niezamożną młodzież studencką, jak i wprowadza ją w tak ważną dziedzinę sztuki, jaką jest muzyka.

Działalność informacyjna:

Ważną dziedziną działalności Oddz. Zb. Specjalnych stanowiło udzielanie licznych informacji bibliotecznych, zarówno dotyczących własnych zbiorów, jak też całej biblioteki czytelnikom zwiedzającym naszą bibliotekę pojedynczo i grupowo, zarówno krajowym jak i zagranicznym.

Działalność szkoleniowa i propagandowa:

Przedstawiła się następująco: w okresie sprawozdawczym wygłoszono 2 prelekcje pt. „Drukarstwo polskie XV-XVIII w.” po otwarciu wystawy w Chełmie /9.IX/ i w Białymstoku /12.XII/, 12 wykładów na 1-szym roku zaocznych studiów bibliotekoznawczych we wrześniu i listopadzie /temat: historia książki/ i 41 prelekcji na temat zb. specj. /z tego 33 o zb.muz./ dla grup wycieczkowych krajowych i zagranicznych /ZSRR, Anglia i Belgia/. Osobną grupę wśród tych prelekcji, zawsze uzupeł-

nianych pokazem zbiorów, stanowili studenci bibliotekoznawstwa z Wrocławia, praktykujący w naszej b-tece i doksztalający się nauczyciele z IKNIBO.

Wybitne znaczenie dydaktyczne posiadały audycje słowno-muzyczne. Oto ich tytuły: 1. Muzyka operowa; 2. Romantyzm w muzyce; 3. Klasycy wiedeńscy; 4. Muzyka dla wycieczki z Bułgarii; 5. Wiosna w muzyce; 6. Akademia pierwszomajowa dla pracowników B-teki UMCS; 7. Muzyka polska i węgierska - dla wycieczki z Węgier; 8. Przegląd muzyki polskiej - dla gości z Belgii; 9. Opera „Aida” - dla Państw. Domu Rencistów na Węglinie; 10. Muzyczne XXX-lecie PRL. Audycji tych wysłuchały 323 osoby.

Na zakończenie sprawozdania należy wspomnieć o wyjazdach służbowych i naukowych, których było w sumie 10 i wreszcie o działalności naukowej.

S.B. Flanczewska

K R O N I K A   B I B L I O T E K I   U M C S

DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA

Szkolenie własnego personelu

W październiku i listopadzie grupa bibliotekarek, a wśród nich mgr Aleksandra Wójcik, której nazwisko zostało omyłkowo pominięte w poprzednim Biuletynie, kontynuowała rozpoczęty w maju kurs przygotowujący do egzaminu na bibliotekarza dyplomowanego, zorganizowany przez Zarząd Okręgu Stołecznego SBP w Bibliotece Narodowej.

Oddział Opracowania Druków Zwartych Nowych i częściowo Oddział Opracowania Wydawnictw Ciągłych prowadziły kilkudniowe p r z e s z k o l e n i a dla osób pracujących w bibliotekach zakładowych UMCS. Były to:

- mgr Emilia Kornikłowicz z Biblioteki Zakładu Germanistyki, VI;
- mgr Emilia Piekarcz z Biblioteki Instytutu Filologii Ang., X;
- mgr Jadwiga Dąbrowska z Biblioteki Instytutu Biologii, XII.

W II półroczu odbyło się 8 z e b r a ń s z k o l e n i o - w y c h ogółu pracowników Biblioteki UMCS, jak również bibliotekarzy innych bibliotek Lublina. Prelekcje zostały zorganizowane przez Oddział Prac Naukowych i Dydaktycznych /OPND - mgr Mieczysławę Adrianek/, Zarząd Oddziału Miejskiego SBP /SBP - mgr Barbarę Flanczewską/, Komisję Bibliotekarzy i Dokumentalistów Sekcji Nauki ZNP /ZNP - mgr M. Adrianek/ oraz Oddziałową Organizację Partyjną Biblioteki Głównej UMCS /OOP - tow. Henryka Kijankowskiego/. Większość odczytów wygłosili prelegenci spoza Biblioteki UMCS:

- dr Halina Chamerska, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UW: Nowe projekty programu studiów bibliotekoznawczych, 10 X ZNP w Domu Nauczyciela;
- mgr Krystyna Pieńkowska, wicedyrektor BUŁ: Z problematyki opracowania wydawnictw ciągłych, 14 X OPND;
- dr Władysław Froch, IKNiBO: Bazyli Marcin Rudomicz, profesor Akademii Zamojskiej w świetle własnego pamiętnika /XVII w./, 28 X SBP.

- mgr Adam Kłos: Udział Polaków w Rewolucji Październikowej, 11 XI, OOP;
- mgr Anna Kotarska, st.kustosz dypl.Biblioteki Narodowej: Ewolucja książki, 18 XI SBP;
- mgr Maria Jasienowicz: Naukowa Biblioteka im. M. Gorkiego Uniwersytetu Łomonosowa w Moskwie; dzieje i organizacja, 25 XI OPND;
- dr Jolanta Kowalczyk, Instytut Filologii Polskiej UMCS: Biblioteki naukowe Francji, 3 XII OPND;
- mgr Witold Józkowiak: Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej; geneza, istota, działalność, 23 XII OOP.

Pracownicy naszej Biblioteki brali udział w w y c i e c z k a c h s z k o l e n i o w y c h i turystycznych:

- do bibliotek Torunia: Biblioteki Głównej UMK i Książnicy Miejskiej 15 - 17 IX, zorganizowana przez OM SBP; z Biblioteki UMCS uczestniczyło 10 osób;
- pociągiem przyjaźni do Moskwy i Leningradu 28 XI - 6 XII. Wzięły w niej udział mgr Mieczysława Adrianek i mgr Wiesława Fajks jako uczestniczki 32-osobowej grupy bibliotekarzy i dokumentalistów. Wycieczkę dla tej grupy urządziła Komisja Bibliotekarzy i Dokumentalistów przy Sekcji Nauki Zarządu Głównego ZNP w Warszawie. Poza obiektami włączonymi do programu turystycznego koleżanki zwiedziły Bibliotekę Wszechzwiązkową Naukowo-Techniczną w Moskwie oraz Bibliotekę Sałtykowa-Szczerdrina i Bibliotekę Akademii Nauk ZSRR w Leningradzie;
- do Równego, Kijowa i Lwowa 29 IX - 6 X; uczestniczyły w niej 3 osoby z Biblioteki: doc. dr Jan Gurba, Izolda Kęsik i mgr Stefan Pawelec;
- do Równego, Kijowa i Lwowa 21 - 26 X; uczestniczyły z Biblioteki 4 osoby: mgr Bartłomiej Dobrzański, mgr Maria Jasienowicz, mgr Jadwiga Olczak i Wiera Wiśniewska.

Dwie ostatnio wymienione wycieczki zorganizowała Rada Zakładowa ZNP przy UMCS.

Szkolenie osób spoza Biblioteki

/ Praktyki, wykłady z bibliotekoznawstwa, zajęcia bibliograficzne, przysposobienie biblioteczne, zajęcia fakultatywne, prelekcje, audycje słowno-muzyczne/

Jak co roku w miesiącach wakacyjnych odbywały się w Bibliotece Głównej praktyki studenckie. Kierownikiem praktyk była mgr Mieczysława Adrianek.

Praktyka 51 studentów IV r. Wydziału Ekonomicznego UMCS została zorganizowana w dwóch terminach: od 1 do 28 VII i we wrześniu. Od 1 do 16 VII opiekowała się praktykantami mgr Teresa Batorska.

Od 5 do 31 VII i od 2 do 27 IX, czyli również w dwóch terminach, przebywało na praktyce w Oddziale Opracowania Druków Zwartych Nowych i w Oddziale Katalogów 17 studentów I i II roku Instytutu Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu im. B. Bieruta we Wrocławiu.

Ponadto Oddział Prac Naukowo - Dydaktycznych urządził od 15 do 27 IX przeszkolenie w kilku oddziałach Biblioteki Głównej Annie Brzozoń, studentce Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej UMCS.

Bibliotekarze dyplomowani Biblioteki Głównej UMCS rozpoczęli od września wykłady z zakresu bibliotekoznawstwa dla ok. 40 bibliotekarzy woj. lubelskiego i warszawskiego, przyjętych na I rok Zaocznego Studium Bibliotekoznawstwa przy Instytucie Filologii Polskiej UMCS. Organizację Studium w roku akademickim 1974/75 Rektor UMCS powierzył mgr Mieczysławowi Adrianek, kierownikowi Oddziału Prac Naukowych, Naukowo-Dydaktycznych i Dydaktycznych Biblioteki UMCS.

Na dwóch sesjach zjazdowych we wrześniu i listopadzie odbyły się następujące wykłady z bibliotekoznawstwa:

- mgr Mieczysława Adrianek: Historia bibliotek,
- mgr Teresa Gaworczyk: Bibliografia / teoria /,
- mgr Sabina Barbara Flanczewska: Historia książki,
- mgr Maria Jasienowicz: Bibliotekarstwo /głównie gromadzenie zbiorów/,
- mgr Jadwiga Olczak: Bibliotekarstwo /głównie opracowanie zbiorów/,

- mgr Stefan Pawelec: Wstęp do nauki o książce i bibliotece.

W 1975 r. przewidziane są wykłady i ćwiczenia mgr Teresy Batorskiej: Bibliografia.

W drugim półroczu mgr Teresa Batorska i mgr Teresa Gaworczyk przeprowadziły dla 6 grup studentów stacjonarnych /38 osób/ wykłady i ćwiczenia bibliograficzne. Ze szkolenia tego skorzystali:

- studenci IV, III i I r. Wydziału Ekonomicznego /3 grupy, 56 osób, w lipcu i październiku/,
- studenci I r. archeologii Instytutu Historii /3 grupy, 32 osoby, 14, 21 i 28 X/.

W omawianym okresie dwa oddziały: Oddział Informacji Naukowej i Oddział Prac Naukowo-Dydaktycznych zajmowały się przysposobieniem bibliotecznym studentów I roku UMCS w zakresie korzystania z katalogów, czytelni i wypożyczalni Biblioteki Głównej.

W lipcu i wrześniu mgr Teresa Batorska i mgr Teresa Gaworczyk z OIN przeszkoliły 7 grup, 200 osób. W przeważającej liczbie byli to studenci zaoczeni Instytutów Filologii Polskiej i Historii /5 grup, 175 osób, 17 i 18 VII, 21 IX/.

Mgr Mieczysława Adrianek i mgr Lucyna Pomorska z OPND szkoliły studentów pierwszych kat studiów stacjonarnych. W okresie od 20 X do 19 XII przeprowadziły pogadanki i ćwiczenia dla 64 grup, 1496 osób.

W ramach organizowanych przez Oddział Informacji Naukowej zajeć fakultatywnych dla młodzieży klas licealnych mgr Teresa Batorska i mgr Teresa Gaworczyk przeprowadziły pogadanki i pokazy, jak należy poszukiwać książek i czasopism w katalogach bibliotecznym, w księgozbiorach podręcznych czytelni a częściowo również i w bibliografiach. Ćwiczeniami tymi objęto 11 grup, 242 uczniów liceów Lublina i województwa: Kocka, Krasnegostawu, Nałęczowa i Świdnika.

Cztery bibliotekarki Biblioteki Głównej prowadziły wykłady i prelekcje dla bibliotekarzy, użytkowników bibliotek, nauczycieli i społeczeństwa Lublina, województwa lubelskiego i Białegostoku.

Mgr Maria Wilczyńska wygłosiła prelekcje: "Rola książki we współczesnej kulturze" - dla bibliotekarzy i czytelników Łęcznej, 29 V; "Książka na tle środków masowego przekazu" - dla bibliotekarzy powiatu chełmskiego, zwiedzających Bibliotekę Główną UMCS, 11 XI. M. Wilczyńska prowadziła również wykłady na dwóch kursach dla bibliotekarzy. Tematy jej wykładów i ćwiczeń /łącznie 30 godz./ 2. części kursu kwalifikacyjnego dla bibliotekarzy szkolnych z terenu województwa lubelskiego, kursu zorganizowanego przez IKNiBO 2-13 VII, były następujące: Historia bibliotek w zarysie, Uniwersalna klasyfikacja dziesiętna, Działalność informacji naukowo-technicznej i ekonomicznej i jej znaczenie dla nauki, techniki i ekonomiki, Historia bibliografii w zarysie. /1. część kursu - zob. Biuletyn... 1974 nr 1/2/. Tematy wykładów M. Wilczyńskiej na kursie dla bibliotekarzy bibliotek zawodowych z woj. lubelskiego, który został zorganizowany przez Towarzystwo Wiedzy Powszechnej 25-26 XI: 500-lecie drukarstwa, Wiodące pozycje literatury 30-lecia PRL, Ruch wydawniczy i edytorstwo w PRL, Nowości wydawnicze literatury obcej.

Mgr Maria Jasienowicz urządziła trzy pokazy katalogów bibliotecznych i bibliografii połączone z prelekcjami na temat pedagogiki, bibliografii i korzystania ze zbiorów Biblioteki UMCS. Zajęcia te przeprowadziła w lipcu z uczestnikami dwutygodniowych kursów, zorganizowanych przez IKNiBO w Lublinie. Były to: Kurs dla nauczycieli działu rewalidacji i Kurs dla nauczycieli działu resocjalizacji.

Mgr Sabina Barbara Flanczewska wygłosiła dwie prelekcje "Dzieje drukarstwa polskiego XV - XVIII w.": w Chełmie Lubelskim w Domu Kultury 9 IX oraz w Białymstoku w Akademii Medycznej 12 XII. Odczyty te odbyły się w związku z otwarciem wystawy na ten temat.

Mgr Halina Maliszewska brała czynny udział w seminarium pn. "Programowanie działalności społeczno - oświatowej w osiedlu mieszkaniowym" /seminarium zostało zorganizowane przez Centralny Związek Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego w Lublinie 15 - 17 X w Domu Kultury Osiedla A. Mickiewicza/ oraz w sesji popularnonaukowej nt. "Działalność ideowo - wychowawcza w miejscu zamieszkania" 15 - 16 XII w Domu Nauczyciela.

Organizatorami sesji były następujące instytucje: Wojewódzki Komitet FJN, Zarząd Wojewódzki TKKS, Zarząd Wojewódzki TWP, Zarząd Okręgu TPD, Centralny Zarząd Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego /Oddział Lublin/, Zakład Andragogiki i Pedagogiki Instytutu Pedagogiki i Psychologii UMCS. H. Maliszewska wygłosiła referaty: "Miejsce książki w wolnym czasie wśród dorosłych mieszkańców Osiedla A. Mickiewicza - LSM" /na seminarium/ oraz "Czytelnictwo wśród dorosłych mieszkańców Osiedla A. Mickiewicza - LSM; na podstawie przeprowadzonych badań terenowych" /na sesji 15 XII/.

Mgr Stanisława Dąbek z Gabinetu Muzycznego Oddziału Zbiorów Specjalnych zorganizowała w 2. półroczu trzy a u d y c j e s ł o w n o - m u z y c z n e z płyt:

- Chronologiczny przegląd muzyki polskiej; dla 4 osób - gości z Belgii, 16 VII;
- "Aida" G. Verdiego; na zamówienie Państwowego Domu Rencistów w Węglinie, 15 VIII;
- Wprowadzenie do muzyki poważnej; dla 14 uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. A. Zawadzkiego, 30 X.

WYSTAWY

Wystawa "Drukarstwo polskie XV - XVIII w." była eksponowana również poza Lublinem: w Domu Kultury w Chełmie Lubelskim 9 - 27 IX oraz w gmachu Akademii Medycznej w Białymstoku 11-27 XII. Na otwarciu obu ekspozycji mgr Barbara Flanczewska wygłosiła prelekcje a w Białymstoku podczas 5 pierwszych dni trwania wystawy udzielała także wyjaśnień licznym wycieczkom z 30 szkół średnich i wyższych, zwiedzającym wystawę.

W związku z obchodami jubileuszów i rocznic zostały zorganizowane cztery duże wystawy w gmachu bibliotecznym.

Uroczystości XXX-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej Biblioteka Główna rozpoczęła wystawą "Powstanie i rozwój państwowych wyższych uczelni Lublina w XXX-leciu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej". Kolegium Rektorów lubelskiego ośrodka naukowego powierzyło organizację wystawy Komitetowi Organizacyjnemu Wystawy XXX-lecia UMCS, w jego skład weszli przedstawiciele

państwowych wyższych szkół Lublina:

- Przewodniczący Komitetu, doc. dr Jan Gurba z UMCS,
- doc. dr hab. Dionizy Górny z Akademii Medycznej,
- doc. dr hab. Leszek Malicki z Akademii Rolniczej,
- doc. dr hab. Tadeusz Latocha z Wyższej Szkoły Inżynierskiej.

Scenariusz wystawy opracował doc. dr Jan Gurba przy współudziale mgr Stanisława Królika z Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej i mgr Ireny Kutylowskiej z Zakładu Archeologii Instytutu Historii UMCS. Opracowanie plastyczne wykonali artyści plastycy Stanisław Bałdyga i Zbigniew Durakiewicz.

2 X na otwarcie wystawy przybyli dostojni goście: Przewodniczący Rady Państwa PRL, prof. dr Henryk Jabłoński; Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, prof. dr Jan Kaczmarek; Rektor UMCS, prof. dr Władław Skrzydło; przedstawiciele władz miejskich i partyjnych; rektorzy uczelni lubelskich; pracownicy naukowcy lubelskiego ośrodka naukowego; dyrektorzy bibliotek lubelskich; bibliotekarze i studenci.

Zgromadzonych licznie gości powitał Rektor UMCS, prof. dr Wiesław Skrzydło, następnie przemawiał Minister NSzWiT, prof. dr Jan Kaczmarek. Otworzył wystawę Przewodniczący Rady Państwa PRL, prof. dr Henryk Jabłoński. Po wystawie oprowadzał doc. dr hab. Leszek Malicki z Akademii Rolniczej.

Wystawa plansz trwała od 2 X do 21 XI w holu na parterze i w sali 106. Oprócz ekspozycji plansz była czynna od 2 do 4 X w Czytelni Matematyczno-Przyrodniczej wystawa publikacji pracowników czterech wyższych uczelni Lublina, urządzona staraniem Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki UMCS oraz bibliotek Akademii Medycznej, Akademii Rolniczej i Wyższej Szkoły Inżynierskiej.

Część plansz ekspozycji została wypożyczona z gmachu Biblioteki na osobne wystawy:

- wystawa dorobku naukowego Akademii Rolniczej w XXX-lecie PRL została zorganizowana w Muzeum Regionalnym w Hrubieszowie od 15 XI do 30 XII przez Zakład Upowszechniania Postępu w Rolnictwie AR przy współpracy Biblioteki AR;
- wystawa dorobku naukowego Akademii Medycznej, urządzona w związku z konferencją uczelnianą PZPR w Kolegium Medycznym AM przy ul. Dymitrowa, trwała od 9 do 15 XII.

Koło nr 24 Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Filatelistycznego /Pracowników UMCS i AR/ przygotowało w Czytelnicy Profesorskiej i w holu na I piętrze wystawę filatelistyczną "Nauka w filatelistyce", 20 - 27 X.

Od 5 do 15 XII z okazji 500 rocznicy powstania Akademii Nauk ZSRR pracownicy Oddziału Informacji Naukowej urządzili wystawę /ponad 1000 książek/ "Publikacje Wydawnictwa "Nauka".

W grudniu również Biblioteka Główna uczciła jubileusz 50-lecia pracy dyrektora Oficyny Drukarskiej UMCS, Władysława Jakubowskiego i 5-lecia tejże drukarni wystawą "Dorobek typograficzny Władysława Jakubowskiego". Wystawa pod patronatem Rektora UMCS, prof. dra Wiesława Skrzydły została urządzona staraniem Oddziału Informacji Naukowej. Komisarzami wystawy byli mgr Stanisław Królik i mgr Stanisława Wojnarowicz. 19 XII otwarcia wystawy dokonał doc. dr Kazimierz Sykut, prorektor UMCS. Uroczystość jubileuszową uświetniło wydanie katalogu wystawy pod redakcją doc. dra Jana Gurby: Drukarz - typograf Władysław Jakubowski w latach 1969 - 1974. Lublin 1974; na s. 9 - 24 katalog podaje zestawienie bibliograficzne mgr Teresy Gaworczyk: "Wydawnictwa Oficyny Drukarskiej UMCS w opracowaniu typograficznym Władysława Jakubowskiego /wybór/". Wystawa trwała do 15 I 75.

Oddział Zbiorów Specjalnych /OZS/ i Oddział Informacji Naukowej /OIN/ organizowały wystawy okolicznościowe ze zbiorów Biblioteki Głównej:

- "Zwiedzajmy Europę"; plakaty i przewodniki, OZS, 1 VII-31 VIII;
- "Z dziejów Biblioteki UMCS"; wydawnictwa o Bibliotece i dawne fotografie, 2-30 X, OZS;
- "Publikacje naukowe pracowników Biblioteki UMCS"; OZS, 15-31 X;
- "W 57 rocznicę Rewolucji Październikowej"; plakaty, OZS, 31 X - 25 XI;
- "Polityka zagraniczna PRL"; książki, OIN, 6 - 20 XI;
- "Książki Tadeusza Żeleńskiego - Boya"; w 100 rocznicę urodzin; OIN, 28 XII - 3 I 1975 r.

Ponadto OIN urządził w listopadzie i grudniu 3 wystawy nowości /obwolut/ w holu na parterze.

WYCIECZKI I GOŚCIE W BIBLIOTECE

W drugim półroczu Biblioteka Główna przyjęła 40 wycieczek: 10 zagranicznych /114 osób/ i 30 polskich /533 osoby/.

Półowa wycieczek zagranicznych - to studenci i naukowcy z ZSRR, którzy zwiedzali Polskę i Lublin w lipcu:

- doc. Juozas Waitkus i dr S. Vengris, fizycy z Uniwersytetu Wileńskiego, 4 VII;
- 35 studentów ze Swierdłowska, 11 VII;
- 9 studentów - slawistów i wykładowca Eugenia Czyrwa z Uniwersytetu I. Franki we Lwowie, 12 VII;
- 30 studentów z Mołdawiańskiej SSR, m.in. z Kiszyniewa, 16 VII;
- 10 studentów biologii i doc. Ludmiła N. Chitzowa z Uniwersytetu w Woroneżu, 29 VII.

Bibliotekę zwiedzili również pracownicy nauki i studenci z krajów kapitalistycznych i krajów demokracji ludowej:

- z Limburga w Belgii: Hilda Poelmans z Middelbare Normaal-schol Tongeren i Marleen Reynders z Rijks Universitair Centrum Antwerpen, 16 VII;
- z Anglii i Francji: 20 studentów pracujących przy Zalewie Zemborzyckim, 31 VII;
- z Rumunii: prof. dr Ichib Benditer z Uniwersytetu A.I. Cusa w Jassach, 18 X;
- z Węgier: doc. Tamás Atilla i dr Szabo László z Uniwersytetu L. Kossutha w Debreczynie, 29 X;
- z NRD: Dieter Hirfeld, kierownik Oddziału Udostępniania Zbiorów Biblioteki Wyższej Szkoły Technicznej w Dreźnie oraz inż. Peter Tschacksch, 6 XI.

Wśród wycieczek krajowych, przeważnie uczniów szkół średnich i podstawowych Lublina i województwa, a także studentów, Bibliotekę zwiedzili nauczyciele geografii z Warszawy, 30 osób, 20 X oraz bibliotekarze:

- 17-osobowa grupa bibliotekarzy bibliotek publicznych /gminnych i ich filii/ powiatu chełmskiego, 11 XI;
- doc. dr Zbigniew Binerowski, dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Gdańskiego oraz dziekan Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Gdańskiego, doc. dr hab. Bogusław Cygler; druga połowa grudnia.

Z ŻYCIA SPOŁECZNO - POLITYCZNEGO

Oddział Miejski SBP w Lublinie

24 II w lokalu Biblioteki Głównej UMCS odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Miejskiego SBP w Lublinie. Na zebraniu tym wybrano do Zarządu Oddziału następujące osoby z naszej Biblioteki: mgr Sabinę Barbarę Flanczewską - na przewodniczącą Oddziału oraz mgr Teresę Batorską i mgr Teresę Gawor - czyk - na członków Komisji Rewizyjnej.

Do końca grudnia br. Zarząd OM SBP pozyskał 43 nowych członków, wciągnął bibliotekarzy szkolnych w szeregi członków SBP, uregulował udział emerytów w pracy SBP.

Oddział Miejski zorganizował 4 zebrania Zarządu, 6 odczytów /w tym 3 na terenie Biblioteki Głównej UMCS/ i 3 wycieczki szkoleniowe; jedna z nich - do WOINTE w Lublinie, urządzona dla 40 bibliotekarzy szkolnych 7 XII. /Odczyty i wycieczki - zob. Działalność szkoleniowa/.

Oddziałowa Organizacja Partyjna

W drugim półroczu 1974 r. odbyło się 5 zebrań OOP PZPR Biblioteki Głównej UMCS, w tym 3 zebrania otwarte.

8 XI na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym OOP powołano na dwuletnią kadencję egzekutywę w następującym składzie: Henryk Kijankowski - I sekretarz, mgr Witold Józkiwiak - II sekretarz, mgr Joanna Wasilewska - członek egzekutywy.

Dwa zebrania były poświęcone sprawom oceny postaw członków PZPR oraz przygotowania do konferencji sprawozdawczo - wybor - czej POP UMCS.

Dwa zebrania szkoleniowe odbyły się w listopadzie i grudniu /zob. Działalność szkoleniowa/.

ODZNACZENIA, NAGRODY, WYRÓŻNIENIA

23 X na uroczystej jubileuszowej inauguracji roku akademickiego, obchodzonej po raz trzydziesty na UMCS, Jan Grzanka został odznaczony Medalem 30-lecia Polski Ludowej.

Poza tym z okazji 30-lecia UMCS wielu pracowników Biblioteki otrzymało nagrody na ogólną sumę 48.550.- zł:

- 1 samodzielny pracownik naukowy i 3 bibliotekarzy dypl.,
- 49 pracowników służby bibliotecznej,
- 6 pracowników technicznych / w tym 1 pracownik nauk-techn./,
- 3 pracowników administracji,
- 10 pracowników obsługi / w tym 4 sprzątaczk/.

Mgr Anna Dudzińska, rzecznik patentowy UMCS, została sekretarzem stałej Komisji do spraw ochrony tajemnicy państwowej i służbowej w publikacjach naukowych i specjalistycznych, powołanej przez Rektora UMCS w czerwcu br. /pismo Sekcji Organizacji i planowania Działu Organizacyjno - Administracyjnego UMCS, S. org./1a-24/74 z dnia 1 VII br./.

W październiku Dyrektor Biblioteki, doc. dr Jan Gurba otrzymał podziękowanie Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa, Oddziału w Lublinie, w imieniu organizatorów krajowej sesji naukowej nt. "Rola zabytków w kształtowaniu świadomości społecznej" za pomoc przy organizacji sesji, która odbyła się 9-10 X w Lublinie, za aktywny udział w pracach Rady Naukowej - Programowej oraz za współprzewodniczenie w pierwszym dniu obrad.

RUCH SŁUŻBOWY

Przestali pracować

- mgr Zofia Majewska, mł. bibliotekarz, 1 IX,
- Teresa Dusza, pom. bibliotekarza, 1 X /przeszła na etat administracyjny, na stanowisko st. referenta/,
- mgr Ewa Kossowska, mł. bibliotekarz, 1 X,
- mgr Danuta Winiarska, mł. bibliotekarz, 1 X,
- mgr Ewa Cichosz, mł. bibliotekarz, 7 X,
- mgr Maria Dobosiewicz, bibliotekarz, 7 X,
- mgr Barbara Paprocka, mł. bibliotekarz, 15 X,

- mgr Bożena Wolak, mł. bibliotekarz, 15 X,
- mgr Teresa Romaniuk, mł. bibliotekarz, 1 XI.

Nowo przyjęci do pracy

/w tym kilka osób - na zastępstwa/

- Zbigniew Biegalski, mł. woźny - Oddział Udostępniania, 30 VII,
- mgr Halina Chorążyczewska, stażystka - Oddział Opracowania Wydawnictw Ciągłych, 1 X,
- mgr Ewa Cichosz, stażystka - Oddział Zbiorów Specjalnych /dżs/, 1 X,
- Maria Osior, mł. bibliotekarz - Oddział Katalogów, 1 X,
- mgr Barbara Paprocka, stażystka - Oddział Zbiorów Specjalnych /dżs/, 1 X,
- mgr Lucyna Pomorska, stażystka - Oddział Prac Naukowych i Dydaktycznych, 1 X,
- mgr Felicja Sekulska, stażystka - Oddział Opracowania Wydawnictw Ciągłych, 1 X,
- Renata Owadowska, stażystka - Oddział Udostępniania, 7 X,
- mgr Emilia Piekarcz, mł. bibliotekarz - Biblioteka Instytutu Filologii Angielskiej, 10 X,
- Helena Ryszko, stażystka - Oddział Katalogów, 11 X,
- Małgorzata Szczepaniak, stażystka - Oddział Zbiorów Specjalnych /dżs/, 14 X,
- Lidia Grabarek, stażystka - Oddział Gromadzenia Zbiorów, 15 X /zastępstwo/,
- Anna Kozdrój, stażystka - Oddział Udostępniania Zbiorów, 15 X,
- Wiesława Wawrzykowska, stażystka - Oddział Udostępniania, 15 X,
- Piotr Kobielski, stażysta - Oddział Zbiorów Specjalnych/dżs/, 16 X /zastępstwo/,
- Elżbieta Bochniak, stażystka - Oddział Udostępniania, 18 X,
- Halina Derecka, stażystka - Oddział Udostępniania Zbiorów, 25 X /zastępstwo/,
- mgr Halina Kosienkowska, mł. bibliotekarz - Oddział Informacji Naukowej, 25 X,
- mgr Jadwiga Markowska, stażystka - Oddział Udostępniania, 25 X,
- Aleksandra Mazyglińska, stażystka - Biblioteka Instytutu Historii, 25 X,

- mgr Anna Nuckowska, stażystka - Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii, 25 X,
- Halina Szeniewska, stażystka - Biblioteka Instytutu Matematyki, 25 X,
- Ewa Łowczak, magazynier - Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii, 14 XI /zastępstwo/.

Przeniesienia służbowe

- mgr Jadwiga Skibińska, z Oddziału Gromadzenia Zbiorów do Biblioteki Zakładu Filologii Romańskiej, /na 1/2 etatu/, 1 X,
- Elżbieta Wojtaś, z Oddziału Opracowania Druków Zwartych Nowych do Biblioteki Wydziału Pedagogiki i Psychologii, 1 X,
- Krystyna Jasińska, z Oddziału Opracowania Druków Zwartych Nowych do Oddziału Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, 2 X,
- mgr Aleksandra Wójcik, z Oddziału Katalogów do Biblioteki Instytutu Matematyki, 21 X,
- mgr Barbara Nowosad, z Biblioteki Instytutu Matematyki do Oddziału Opracowania Druków Zwartych Nowych, 23 X,
- mgr Anna Płoska, z Biblioteki Instytutu Filologii Polskiej do Biblioteki Instytutu Historii, 1 XI,
- Irena Wolniewicz, z Biblioteki Instytutu Matematyki do Biblioteki Studium Nauk Politycznych, 1 XI,
- mgr Barbara Niezgoda, z Oddziału Udostępniania Zbiorów do Biblioteki Instytutu Filologii Polskiej, 11 XI,
- mgr Urszula Rossa, z Oddziału Udostępniania Zbiorów do Oddziału Opracowania Druków Zwartych Nowych, 27 XI.

Podwyżki

Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 16 VIII 1974 r. w sprawie wynagradzania pracowników placówek upowszechniania kultury .../- Dz.U. 1974 nr 30 poz.176/ dokonano od 1 IX regulacji pborów pracowników Biblioteki UMCS. Regulacją objęto:

- 9 bibliotekarzy dyplomowanych,
- 92 pracowników służby bibliotecznej,
- 18 starszych magazynierów i magazynierów.

Awanse

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 16 VIII 1974 r. stało się również podstawą awansowania pracowników Biblioteki UMCS.

Od 1 IX w grupie pracowników służby bibliotecznej

- na stanowisko kustosa awansowali: Krystyna Cempel, mgr Stanisława Dąbek, mgr Witold Jóźkowiak, Izolda Kęsik, mgr Lidia Kijak, mgr Bogumiła Olechnowicz, mgr Stanisława Osypiuk;
- na stanowisko starszego bibliotekarza awansowali: mgr Irena Koprukowniak, mgr Jerzy Kotwica, mgr Zofia Milaniuk, mgr Małgorzata Nagnajewicz, dr Jerzy Szczepański, mgr Jadwiga Szymkiewicz, mgr Joanna Wasilewska.

Opierając się na tabelach stanowisk, kwalifikacji i zaseregowania pracowników /załączniki nr 3 i nr 10/ Rozporządzenia Rady Ministrów z d. 16 VIII 1974 r. przekwalifikowano od 1 IX pracowników Biblioteki z grupy starszych magazynierów, magazynierów i pomocników bibliotekarza na stanowiska młodszego bibliotekarza, starszego magazyniera i magazyniera.

Młodszymi bibliotekarzami zostali: Ewa Bandura, Ewa Bylica, Marianna Celińska, Krystyna Ciechańska, Anna Droba, Anna Kozdrój/od 15 X/, Maria Kubiś, Anna Namięta, Anna Niedziółka, Anna Orkiszewska, Urszula Osiak, Maria Osior /od 1 X/, Tadeusz Paszkowski, Zofia Pisarczyk, Ewa Pluta, Emilia Szwabe, Grażyna Świech, Wanda Ziemiańska, Grażyna Ziętek.

Na stanowisko magazyniera zostały powołane: Ewa Dmitrewicz, Małgorzata Szczepaniak /od 14 X/, Maria Żuk.

Z O F I A   T A B I N

Dn. 1 czerwca 1974 r. odeszła na emeryturę koleżanka Zofia Tabin. Urodzona 1.IV.1913 r. w Witebsku, Gimnazjum im. G.Piramowicza ukończyła w roku 1932 w Dziśnie, woj.wileńskie. Następnie wstąpiła na Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie, gdzie 2 lata studiowała historię na wydziale humanistycznym. Nie kończąc studiów w latach 1934-39 kol.Tabin podjęła pracę biurową w Kółkach Rolniczych w Łomży i Augustowie. Okres wojny spędziła w Tarnowie, biorąc udział w ruchu oporu przeciwko okupantowi. Po wojnie w latach 1946-1948 kol.Tabin pracowała w redakcji "Mój Dom", następnie w Państwowych Gospodarstwach Rolnych we Wrocławiu.

Po przeniesieniu się do Lublina kol.Tabin rozpoczęła dn.1.VIII.1953 r. pracę w Bibliotece Głównej UMCS.Przepracowała w naszej Bibliotece przeszło 20 lat,będąc kolejno pracownikiem naukowo-technicznym, bibliotekarzem, a od 1964 r. starszym bibliotekarzem. Wszystkie te funkcje pełniła w Oddziale Gromadzenia Biblioteki. Już w r. 1955 powierzono Jej ważny odcinek pracy nad egzemplarzem obowiązkowym, do którego prawo niedawno Biblioteka UMCS nabyła. Kilkakrotnie kol.Tabin jeździła do innych bibliotek,a głównie do Biblioteki Narodowej w Warszawie,żeby zapoznać się bliżej z organizacją gromadzenia na odcinku egzemplarza obowiązkowego. Biblioteka UMCS zawdzięcza Jej uporządkowanie spraw związanych z rejestracją i urgowaniem wszystkich wydawnictw napływających z drukarni oraz wprowadzenie pewnych schematów postępowania na tym odcinku. Należy przy tym podkreślić duży wkład pracy i inwencję kol.Tabinowej. Założyła i sama prowadziła kartotekę drukarni, kartotekę otrzymywanych wydawnictw ciągłych,jak również dodatkowo kartotekę ofiarodawców Biblioteki UMCS. W pracy bardzo szybka, energiczna, lubiąca ład i porządek kol.Tabin zawsze bardzo dobrze wywiązywała się ze swoich obowiązków. Pracując przy najnowszej literaturze polskiej świetnie orientowała się w nowościach, chętnie służyła radą każdemu i od-

kładała do wglądu książki dla wielu osób zgodnie z ich zainteresowaniami. Wśród koleżeństwa pani Tabinowa była bardzo lubiana i popularna dzięki swemu poczuciu humoru i życzliwości.

Odeszła na emeryturę gorąco żegnana przez zespół pracowników Biblioteki. Oddział Gromadzenia, najbliższej z Nią związany, urządził dn.1.VI.1974 r. pożegnanie, na którym Koleżankę w ciepłych i serdecznych słowach żegnała Dyrekcja Biblioteki, kierownik Oddziału oraz wiele spośród koleżanek i kolegów. Kol.Tabinowa nadal utrzymuje kontakt ze swoim mecierzystym oddziałem Biblioteki i jak dawniej czytuje nowości napływające do Oddziału Gromadzenia Biblioteki UMCS.

Maria Jasienowicz

ENCYKLOPEDIÉ. SŁOWNIKI. BIBLIOGRAFIE. BIOGRAFIE.

W Y K A Z   N O W Y C H   N A B Y T K Ó W

1. ALBRECHT G., DAHLKE G.: Internationale Bibliographie. Berlin 1969, Tl. 1 s. 1045.   Zakł. Fil. Germ.
2. ANGLICKO-ceský a cesko-anglický slovník. Red. I. Poldauf. Praha 1971, 1223 s.   B-ka
3. BEITRÄGE zur Literaturkunde. Leipzig 1974, 142 s.   Zakł. Fil. Germ.
4. BIBLIOGRAPHIE Deutschunterricht. Paderborn 1973, 222 s.   Zakł. Fil. Germ.
5. BILDWORTERBUCH Deutsch. Leipzig 1973, 524 s.   Zakł. Fil. Germ.
6. BOUSSINOT R.: Dictionnaire des synonymes analogies et antonymes. Paris 1973, 1031 s.   Zakł. Fil. Rom., B-ka
7. CAPUT J., CAPUT J.P.: Dictionnaire des verbes français. Paris 1970, XVI, 590 s.   Zakł. Fil. Rom., B-ka
8. ČEŠTI SPISOVATELÉ 19. a počátku 20. století. Slovníková příručka. Praha 1973, 384 s.   B-ka
9. COHN M. M. : Nouveau dictionnaire hebreu-français. Paris 1973, 776 s.   B-ka
10. DAUZAT A.: Dictionnaire étymologique des noms de famille et prénoms de France. Ed. revue et augmentée. Paris 1973, XXVI, 626 s.
11. DAVAU M., COHEN M., LALLEMAND M.: Dictionnaire du français vivant. Paris 1972, XVII, 1138 s.   B-ka, Zakł. Fil. Rom.
12. DICTIONARY of Scandinavian Biography. Ed. E. Kay. London 1972, XXXV, 467 s.   B-ka
13. DICTIONARY of Scientific Biography. Ed. in Chief Ch. C. Gillispie. Vol. 8. New York 1973, 624 s.   B-ka

14. DICTIONNAIRE des littératures étrangères contemporaines.
Paris 1974, VII, 817 s. B-ka
15. ENCYCLOPEDIA of Library and Information Science. Vol. 11.
New York 1974, 500 s. B-ka
16. ENGELS F.: Eine Biographie. 2 durgesechne Aufl. Berlin
1972, 707 s. B-ka
17. EUROPA YEAR BOOK 1974. A World Survey. Vol. 1. London
1974, XXII, 1561 s. B-ka
18. EUROPEAN Directory of Economic and Corporate Planning
1973-74. Epping, Essex 1973, XVIII, 442 s.
B-ka
19. GARCIA-PELAYO y GROSS R.: Pequeno Larousse Ilustrado. 8
tir. Paris 1973, 1663 s. B-ka
20. GEISMEIER W.: Max Lingner. Leipzig 1968, 88 s.
Zakł. Fil. Germ.
21. GEMKOW H.: August Bebel. Leipzig 1969, 101 s.
Zakł. Fil. Germ.
22. GEORGE P.: Dictionnaire de la géographie. 2 éd. revue et
aug. Paris 1974, VIII, 451 s. B-ka
23. GILPIN A.: Dictionary of Economic Terms. 3 Ed. London 1973,
X, 230 s. B-ka
24. GIRAUD J., PAMART P., RIVERAIN J.: Les mots "dans le vent".
Paris 1971, 252 s. Zakł. Fil. Rom.
25. GOLDAMMER P.: Theodor Storm. Leipzig 1974, 252 s.
Zakł. Fil. Germ.
26. La GRANDE Encyclopédie. Vol. 28. Paris 1974, 5697-5920 s.
B-ka
27. GREAVES J.: Who's Who in Dickens. London 1972, VIII,
232 s. B-ka
28. GREIMAS A. J.: Dictionnaire de l'ancien Français jusqu'au
milieu du XIVe siècle. 2 ed. Paris 1968, XVI, 676 s.
B-ka

29. GROTE Winkler Prins. Encyclopedie in twintig delen.
Deel 9. Amsterdam 1974, 824 s. B-ka
30. HEYM S.: Lassalle. Berlin 1974, 380 s.
Zakł. Fil. Germ.
31. HEYNE M.: Deutsches Wörterbuch von ... Bd. 1-3. Reprograf.
Nachdruck der 2 Aufl., Leipzig 1905. Stuttgart 1970, 1282,
. 1238, 1463 s. Zakł. Fil. Germ.
32. HOWES F. N.: A Dictionary of useful and Everyday Plants
and their Common Names. Based on Material contained in
J. C. Willis: A Dictionary of the Flowering Plants and
Ferns. /6 Ed., 1931/. London 1974, 300 s. Ogród Botaniczny
33. ILBERG W.: Hans Marchwitza. Leipzig 1971, 86 s.
Zakł. Fil. Germ.
34. INTERNATIONAL Bibliography of the Book Trade and Libra-
rianship. 10 Ed. Part 1, 2. New York 1973, XXIV, 406,
XXV-XXXXIV, 407-818 s. B-ka
35. The INTERNATIONAL Year Book and Statesmen's Who's Who.
London 1974, LXXX, 910 s. B-ka
36. JOHO W.: Abschied von Parler. 2 Aufl. Berlin 1974, 164 s.
Zakł. Fil. Germ.
37. KLEMM M.: Zoologisches Wörterbuch Paläarktische Tiere.
Berlin 1973, XIV, 854 s. B-ka
38. KUNISCH H.: Kleines Handbuch der deutschen Gegenwarts-
literatur 116 Autoren und ihr Werk in Einzeldarstellungen.
2 verbess. und vermehrte Aufl. München 1969, 631 s.
Zakł. Fil. Germ.
39. KURSCHAT A.: Litauisch-deutsches Wörterbuch. Göttingen
1973, 2305-2778 s. B-ka
40. LAFON R.: Vocabulaire de psychopédagogie et de psychiatrie
de l'enfant. 3 éd. Paris 1973, XVI, 851 s.
B-ka
41. LAROUSSE Illustrated International Encyclopedia and Dictio-
nary. New York 1972, 527, 1023 s. B-ka

42. LEWANDOWSKI Th.: Linguistisches Wörterbuch 1. Heidelberg
1973, 361 s. Zakł. Fil. Germ.
43. LEXIKON der Geschäfts Briefe in vier Sprachen. Deutsch,
English, Französisch, Spanisch. Bd. 1, 2, 3. München 1972,
325, 195, 217 s. B-ka
44. MELLOWN E. W.: A Descriptive Catalogue of the Bibliograp-
hies of 20 th Century British Writers. New York 1972, XII,
446 s. B-ka
45. MEYERS neues Lexikon. Bd. 1, 2, 4, 5-7, 8. Leipzig 1971,
1972, 1973, 1974 s. 704, 704, 702, 704, 720, 704, 704.
B-ka
46. MOUREE M.: Dictionnaire d'histoire universelle. T. 1-2.
Paris 1968, 1263, 1264-2367 s. B-ka
47. NELSON A., NELSON K. D.: Dictionary of Water and Water
Engineering. London 1973, VI, 271 s. B-ka
48. OSBORN A. D.: Serial Publikations. Their Place and Treat-
ment in Libraries. Cambridge, Mass. 1970, XIV, 309 s.
B-ka
49. RITTER J.: Historisches Wörterbuch der Philosophie. Bd. 3.
Basel 1974, 1271 s. B-ka
50. ROMPORTL M.: Studies in Phonetics. Prague 1973, 217 s.
Wydz. Pedagogiki i Psychol.
51. SKOK P.: Etimologijski rjecnik hrvatskoga ili srpskoga
jezika. T. 3. Zagreb 1973, 703 s. Zakł. Fil. Słow.
52. SLOVNYK ukrains'koj movy. T. 1-4. Kyïv 1970-1973, XXVIII,
780, 552, 744, 840 s. B-ka
53. STEINBERG W.: Martin Luters Fabelin. Halle 1961, 96 s.
54. STERNFELD W., TIEDEMANN E.: Deutsche Exil-Literatur.
1933-1945. Eine Bio- Bibliographie. 2 verb. und stark
erweit. Aufl. Heidelberg 1970, 606 s.
Zakł. Fil. Germ.
55. TERMÉSZ ettudományi Kislexikon. A-Z. Budapest 1971,
1192 s. B-ka

56. THEWLIS J.: Concise Dictionary of Physics, and Related Subjects. Oxford 1973, VIII, 366 s. B-ka
57. VADEMECUM deutscher Lehr- und Forschungsstätten - VDLF. 6 neubearbeitete und erweiterte Aufl. Düsseldorf 1973, 1248 s. B-ka
58. The WORLD of Learning. 1973-74. 24 ed. Vol. 1-2. London 1973, XIV, 940, XIV, 941-1958 s. B-ka

Druk. UMCS zam.98/75 n.150, f-A4

